

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

”Vi ska ha ett bra samarbete, ett bra förhållande till föräldrarna för att det speglar av sig på barnet”

Samarbetet i förskolan,
- en bro mellan institution och hem

Havger Bacilori och Johanna Österberg
Förskolläraryrket

Uppsats/Examensarbete: 15 hp
Kurs: LÖXA2G Y
Nivå: Grundnivå
Termin/år: VT/2023
Handledare: Thorbjörn Johansson
Examinator: Agneta Simensdotter Svensson

Nyckelord: Samarbete, fenomen, upplevelser, erfarenheter, tillit, relation, förhållningssätt, förskollärare, vårdnadshavare, förskola, hem, fenomenologi, samarbetsformer, engagemang

Abstract

Samarbetet mellan hem och förskola är en av det mest primära delarna för barns välbefinnande och utveckling. Som verksamma förskollärarstudenter synliggjordes behovet av samarbetets utveckling. Upptäckten av brist i relationer, kommunikations problematik och avsaknad av engagemang som i sin tur lett till brist i förtroendet. Dessa faktorer blev grunden till intresset att utföra en empirisk studie kring samarbete inom förskolan. Studien syftar till att undersöka hur några förskollärare och vårdnadshavare upplever samarbetet i förskolan samt vad de anser kännetecknar ett samarbete. Viktiga faktorer lyfts upp i syfte att främja och bygga ett gynnsamt samarbete mellan hem och institution. Det som blir synligt i studien är att samarbetet kännetecknas av trygga och tillitsfulla relationer, ett gemensamt förhållningssätt och en öppen kommunikation. Där både parterna har ett gemensamt ansvar till att dela perspektiv och information om barnet. Det är viktigt att vara lyssnande och visa respekt för att ta del av varandras kunskaper och erfarenheter inom varandras livsvärldar med barnen i fokus, detta för att kunna bygga och upprätthålla bron mellan hem och förskola. Det framhävs även att vårdnadshavaren har en viktig roll i förskolans arbete i strävan mot att stödja barnet. Målet med samarbetet är alltid barnet i fokus, med ett positivt samarbetsklimat kan förskollärarna och vårdnadshavarna främja barnets livslånga lärande. Utifrån en kvalitativ ansats med intervjuer och genom att analysera dem faktorer som uppkom, synliggör studien det som hindrar och främjar ett positivt och reellt samarbete. Med fenomenologi som grundteori tar studien fasta på förskollärarnas och vårdnadshavarnas upplevelser kring fenomenet samarbete. Denna empiriska studie ger insikt och kunskapsbidrag för förskollärare och förskollärarstudenter som strävar efter ett gynnsamt samarbete mellan hem och förskola. Trygga relationer utgör grunden för ett framgångsrikt samarbete och således trygga barn. Slutligen poängterar studien att det är engagemanget från förskollärare samt vårdnadshavares vilja att samarbeta som det som avgör kvalitén.

Förord

Genom arbetet med denna uppsats har vi fått en bredd i vår medvetenhet kring hur samarbetet kan se ut utifrån förskollärares och vårdnadshavare perspektiv. Arbetet har synliggjort vikten av hur förhållningssättet präglar en stor del av förskolans vardag och genom det skapar relation mellan hem och förskola. Genom förhållningssättet har vi också förstått att samarbetet mellan hem och förskola kan se mycket varierande ut på förskolor. Vår syn på hur betydelsefullt samarbetet mellan hem och förskola är, har också vidgats och därigenom synliggjort hur det faktiskt påverkar barnens vardag.

Vi vill rikta ett stort tack till både vårdnadshavare och förskollärare som ställt upp i vår intervjustudie, utan er hade detta arbete inte varit genomförbart. Vi vill också tillägna ett stort tack till vår handledare Thorbjörn Johansson som gett stöttning och bidrag från idé till färdigt arbete, tack så mycket!

Innehållsförteckning

Förord	1
Innehållsförteckning	1
1. Inledning	3
2. Syfte och frågeställning	4
3. Tidigare forskning	5
3.1 Samarbete	5
3.2 Förhållningssätt.....	7
3.3 Samarbetsformer	8
3.4 Introduktion till förskolan.....	9
4. Teoretisk utgångspunkt och centrala begrepp	10
4.1 Fenomenologi	10
4.2 Centrala begrepp	11
4.2.1 <i>Livsvärld</i>	11
4.2.2 <i>Fenomen</i>	11
4.2.3 <i>Samarbete</i>	11
4.2.4 <i>Förskollärare</i>	12
4.2.5 <i>Pedagog</i>	12
4.2.6 <i>Vårdnadshavare</i>	12
4.2.7 <i>Samarbetsformer</i>	12
4.2.8 <i>Introduktion</i>	12
5. Metod och genomförande	13
5.1 Kvalitativ ansats.....	13
5.2 Semistrukturerad intervju	13
5.2.1 <i>Genomförande av intervju</i>	14
5.2.2 <i>Bearbetning av intervju</i>	14
5.3 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet.....	14
5.4 Datainsamling	15
5.4.1 <i>Reducering av datainsamling</i>	16
5.5 Etiska aspekter	16
6. Resultatredovisning	18
6.1 Samarbete	18
6.1.1 <i>Förskollärares upplevelser av fenomenet samarbete</i>	18

6.1.2	<i>Vårdnadshavares upplevelser av fenomenet samarbete</i>	20
6.2	Förhållningssätt.....	20
6.2.1	<i>Ansvar för barnets behov och trygghet</i>	21
6.2.2	<i>Samarbetets struktur och förhållningssätt</i>	22
6.2.3	<i>KASAM</i>	23
6.3	Trygghet och tillit	24
6.3.1	<i>Förskollärares upplevelser av trygghet och tillit</i>	24
6.3.2	<i>Vårdnadshavares upplevelser av trygghet och tillit</i>	25
6.3.3	<i>Möjligheter och hinder och grunden till trygghet och tillitsfullt samarbete</i>	26
6.4	Samarbetsformer	28
6.4.1	<i>Introduktion till förskolan</i>	28
6.4.2	<i>Informella möten</i>	29
6.4.3	<i>Formella möten</i>	30
6.4.3.1	Utvecklingssamtal.....	30
6.4.3.2	Digitala informations redskap i förskolan	32
6.4.3.3	Vårdnadshavarmöte	34
7.	Slutdiskussion	36
7.1	Upplevelser av samarbete	36
7.2	Förhållningssätt som utgör grunden till samarbete	36
7.3	Möjligheter och hinder i samarbete	38
7.3.1	<i>Möjligheter</i>	38
7.3.2	<i>Hinder</i>	39
7.4	Vidare forskning	39
7.5	Avslutande reflektion.....	40
8.	Referenslista	41
9.	Bilagor	44
9.1	Bilaga 1 förskollärare	44
9.2	Bilaga 2 vårdnadshavare	45
9.3	Bilaga 3 inbjudan	46

1. Inledning

År 2022 var det omkring 509 000 barn inskriva i förskolan (Skolverket, 2023) vilket innefattar att en stor del av befolkningen som har yngre barn (1–5 år) har någon form av anknytning till förskolan. Inom förskolan byggs det därför inte enbart relationer med barn, även samarbetet mellan hem och förskola är betydelsefull.

Niss och Söderström (2015) belyser värdet av att ha en fungerade relation mellan hem och förskola, där det behöver finnas tydliga medel för denna kommunikation. Vårdnadshavare behöver få en förståelse av förskolans uppdrag och förskolan behöver kunna förstå vårdnadshavares behov. Vuorinen (2021) lyfter fram i sin forskning att det finns brister i samarbetet mellan hem och förskola, där en del vårdnadshavare ser det som en pågående kamp.

Då Vuorinen (2021) menar att det finns utvecklingspotential i relationen mellan hem och förskola, samt att förskolan har ett uppdrag att samarbeta nära och förtroendefullt anses det viktigt att undersöka detta vidare. Genom att forska i vårdnadshavares och förskollärares upplevelser och erfarenheter, leder forskningen till att synliggöra och identifiera utvecklingsområden i samarbetet i förskolan och vidare kan en studie likt denna bidra med kunskap och förståelse för båda parterna.

Läroplanen för förskolan redogör att de som arbetar inom förskolan har ”ansvar för att utveckla en tillitsfull relation mellan förskolan och hemmen” (Läroplan för förskolan [lpfö18], 2018, s.17). I linje med förskolans uppdraget belyser Vuorinen, Sandberg, Sheridan och Williams (2014) vikten att vinna vårdnadshavares tillit för att upprätthålla ett gynnsamt samarbete med hemmen. Vuorinen m.fl. (2014) redogör också att om vi bidrar med stöd och förståelse för varje part, kan detta utveckla förskolans kvalitet i framtiden.

Under vår utbildning och vår arbetslivserfarenhet på förskolor har vi uppmärksammat en rad olikheter i hur en arbetar med samarbetet mellan hem och förskola. Trots uppdraget som förskolan har i relation till hemmen, har vi fått syn på att beroende på förskolans engagemang, erfarenheter samt vilka samarbetsformer som finns ser samarbetet i förskolan mycket varierande ut. Detta har för oss blivit en viktig del i denna studie och drivit oss till att undersöka ämnet vidare.

Vi vill också redogöra att vi har valt fenomenet samarbete och inte samverkan i denna studie. Å ena sidan för att tydliggöra för varje part att det handlar om att synliggöra både förskollärares och vårdnadshavares arbete för samma mål. Å andra sidan för att det är begreppet samarbete som läroplanen för förskola använder sig av för att synliggöra förskolans uppdrag gentemot hemmet.

2. Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka vad som karaktäriserar samarbetet mellan hem och förskola och intervjudeltagarnas upplevelser kring fenomenet samarbete och hur detta gynnar barnen och således kvalitén.

Undersökningens syfte uppnås med hjälp av följande frågeställningar;

1. Hur upplever förskollärare och vårdnadshavare samarbetet i förskolan?
2. Vad kännetecknar samarbetet i förskolan?

3. Tidigare forskning

Nedan redogörs forskning som framkommit relevant för detta forskningsfält. Det har varit väsentligt att hitta relevant tidigare forskning i syfte att utvecklas inom kunskapsområdet. Den övergripande forskningen utgår primärt från studier i och med svensk förskola med undantag för en artikel. Detta för vi anser det väsentligt att titta på liknande former av förskola som vi själva valt att göra vår studie i.

3.1 Samarbete

I försök att hitta relevant forskning utifrån samarbetet i förskolan var inte helt okomplicerat då urvalet är begränsat. Det bekräftar Vuorinen, Sandberg, Sheridan och Williams (2014), de konstaterar att samarbete mellan förskolan och hemmet tas förgivet och därför inte forskats mycket kring. Vi har dock sett på våra arbetsplatser att samarbete och relation med vårdnadshavare inte alltid faller sig naturligt även om läroplanen för förskolan fastställer att förskolan ska ”samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmet” (Lpfö18, 2018. s. 17).

Vuorinen m.fl. (2014) konstaterar att läroplansmålen inte lyfts bland pedagoger på förskolan och att samarbetet baseras på personliga erfarenheter och antagande om vad som är det bästa tillvägagångssättet för samarbete. Å ena sidan lyfter Vuorinen m.fl. (2014) att pedagogerna individualiserar vårdnadshavare för att på bästa sätt bemöta dem, å andra sidan lyfter Hedlin (2019) att vårdnadshavarna individualiserar sina barn och kräver ett fokus från förskollärarna till att bemöta deras barn efter deras önskemål. Forskningsresultatet utifrån intervjuer med 30 förskollärare visar att samarbete med hemmet handlar om förskollärarnas och vårdnadshavarnas sociala förmågor så som att etablera, upprätthålla, individualisera samt kommunicera (Vuorinen m.fl., 2014). Dessa sociala förmågor anses vara bron till en tillitsfull relation mellan förskollärarna och vårdnadshavarna.

I diskussionen lyfter Vuorinen m.fl. (2014) att intervjudeltagarna som har en arbetserfarenhet mellan några år och fyrtio år menar på att erfarenheten är en förutsättning till ett gott samarbete med vårdnadshavarna. Dock synliggör Hedlin (2019) genom intervjuer med 30 förskollärare där dem förskollärare som arbetat länge på förskolan är ense om att läroplanens uppkomst har medfört attitydförändringar. Då den bidragit med attitydförändringar ledde detta till att de tog ett mer professionellt förhållningssätt gentemot vårdnadshavarna. Förskollärarna menar på att de hade en bättre vänskaplig relation med vårdnadshavarna tidigare. Idag vill vårdnadshavare med hög utbildning vara involverade i dem beslut som tas och kommer med idéer om hur dem olika läroplansmålen kan uppnås på bästa sätt (Hedlin, 2019). Hedlin (2019) lyfter även att vårdnadshavarna har en viss förväntan och krav på att förskollärarna har den kompetensen som krävs för att uppnå alla strävansmål som lyfts i läroplanen.

I diskussionen belyser Hedlin (2019) att förskollärarna önskar uppfylla vårdnadshavarnas begäran gällande deras barn men när önskemålen går ut över resten av barngruppen och påverkar arbetsmiljön negativt får förskollärarna säga ifrån. Vägen till ett gott samarbete har enligt förskollärarna förändrats, för att få nöjda vårdnadshavare behöver förskollärarna vara tillmötesgående så mycket som möjligt (Hedlin, 2019).

Både Hedlin (2019) och Vuorinen m.fl. (2014) kommer fram i sitt forskningsresultat att i en relation är tillit en av de viktigaste faktorerna. Tilliten handlar om att känna sig trygg och säker med att lämna sitt barn på förskolan.

Tillvägagångsättet mot ett samarbete ser olika ut, Hedlin (2019) synliggör att pedagogerna behöver tillmötesgå vårdnadshavarnas önskemål. Medan Vuorinen m.fl. (2014) framhäver att relationsbygget handlar om att pedagogerna ska finnas tillgängliga för vårdnadshavare för att prata om sitt barn och hens utveckling.

Sandberg och Vuorinen (2008) finner i sin studie att förstagångsvårdnadshavare specifikt söker möjligheter att diskutera frågor och funderingar om föräldraskap. Hedlin (2019) framhäver att de yngre förskollärarna med mindre yrkeserfarenhet känner sig osäkra i mötet med vårdnadshavare, detta har även Viskoviy och Višnjij Jevtiy (2017) synliggjort. När osäkra förstagångsvårdnadshavare möter nyutbildade förskollärare kan det bli problematiskt, om relationer inte har byggts upp kan osäkerheten och bristande tillit från vårdnadshavarna bli en faktor som kvarstår. För att undvika bristande tillit och misstro mot de nyutbildade förskollärarna är det nödvändigt med extra arbete kring förtroendeuppbyggnad. Detta genom att kommunicera tydligt med vårdnadshavarna genom öppna och positiva dialoger, i syfte att utveckla förståelse och tillit mellan parterna. Viskoviy och Višnjij Jevtiy (2017) menar på att lärare behöver komplettera sin utbildning för att utveckla kompetensen i att skapa en trygg och stödjande miljö.

I forskningen deltog 85 pedagoger från olika länder varav 69 var från Kroatien och resten Storbritannien, Norge, Polen och Grekland, som hade en yrkeserfarenhet på genomsnitt 17 år (Viskoviy och Višnjij Jevtiy, 2017). För att kunna mäta deltagarnas kunskap, färdigheter och attityder i samarbetet med vårdnadshavarna fick alla deltagarna självvärdera sig och sina kompetenser innan och efter avslutad workshops (Viskoviy och Višnjij Jevtiy, 2017). Den första gruppen av pedagoger från Storbritannien, Norge, Polen, Kroatien och Grekland värderade sina kunskaper i samarbetet högt, efter fyra dagar fick de värdera sig igen. Resultatet visar på att deltagarna värderade sig lägre andra gången, forskarna menar på att deltagarna nu har fått syn på sina brister efter observation av sina faktiska kunskaper (Viskoviy och Višnjij Jevtiy, 2017).

Viskoviy och Višnjij Jevtiy (2017) poängterar att en kompetensutveckling behövs under yrkets gång eftersom grupp nummer två där alla deltagarna var från Kroatien hade en kompetensutvecklings period som pågick under längre tid. De fick fler möjligheter att utveckla sina kompetenser och har skattat sig högre jämfört med den första självskattningen (ibid). Både Hedlin (2019) och Vuorinen m.fl. (2014) synliggör att mer erfarenhet ger ett bättre självförtroende och kunskaper i att bemöta och samarbeta med vårdnadshavarna.

I forskningsresultatet menar forskarna Viskoviy och Višnjij Jevtiy (2017) att en förbättring i samarbetet med vårdnadshavarna är möjlig. Dock med en kontinuerlig utbildning samt ett arbete med vårdnadshavare som är baserat på ömsesidig tillit, respekt samt öppenhet, något som även Sandberg och Vuorinen (2008) påvisar. Förskollärarna i Sandberg och Vuorinens (2008) forskning visade på uppskattning av ifrågasättande och nyfikna vårdnadshavare. Där vårdnadshavarna visade på ett engagemang i samarbetet och förskollärarna fick möjlighet att dela med sig av de pedagogiska tankegångarna.

I en senare studie gjort av Vuorinen (2021) synliggörs det å ena sidan att vårdnadshavare bygger förtroende över tid medans förskollärares syn på vårdnadshavarna blir försämrad ju mer relation

dem får. Detta kopplas till att förskollärarna ser sig som experter där dem snarare ser vårdnadshavarnas brister än styrkor. För att skapa en meningsfull upplevelse för barnet behöver förskollärarna respektera vårdnadshavarnas kunskaper, dem är trots allt experter på sina barn och deras behov (Vuorinen, 2021).

3.2 Förhållningssätt

Att samarbeta är inte endast en gemensam grund för barnets lärande, trivsel och utveckling. Det är även ett sätt att nå de samhällseliga målen som tydliggör att alla barn ska en god utbildning och ett livslångt lärande (Regeringen u.å). Ett välgrundat samarbete mellan förskolan och hemmet kan förebygga barns svårigheter och således sträva mot de samhällseliga målen (Sandberg & Vuorinen, 2008).

Vårdnadshavarna har två roller att inta i förskolans verksamhet, de varvar med att vara kunder och på så sätt kan ställa krav på förskolan utifrån dem förväntningar de har. De är också samarbetspartners med förskolans pedagoger för att ta ansvar och vara aktiva i barnens lärande och utveckling (Markström & Simonsson, 2017). Vårdnadshavarna har olika fokus på det som är det bästa för sina barn (Vuorinen, 2021).

Genom intervjuer med tio vårdnadshavare tar Vuorinens (2021) forskning fasta på hur vårdnadshavarna uppfattar processen i att bygga goda relationer med förskolan. Att bygga tillitsfulla relationer med förskollärare och andra pedagoger på förskolan handlar för vårdnadshavare om att säkerställa barnens välbefinnande och kommunikationen om barnets behov (ibid.). Vuorinen (2021) menar på att förskollärare och annan personal blir vårdnadshavarnas ögon och händer, vilket innebär vikten av en tillitsfull kommunikation och synliggörandet av barnens behov. En brist i relationen och samarbetet mellan förskolan och hemmet gör det svårt för vårdnadshavare att säkerställa allt från emotionella, sociala, kognitiva och motoriska behov till omsorgsbehoven barnen har (ibid.).

Ett välfungerat samarbete mellan förskollärare och vårdnadshavare är en satsning på barns långsiktiga utbildningsresultat, även om samarbetet är ömsesidigt är det förskollärarnas ansvar inom deras profession att säkerställa ett välfungerat samarbete (Viskoviy & Višnjiy Jevtiy, 2017). Brister i samarbetet sker när kontinuitet i relationer inte finns, är det till exempel mycket personalomsättning hindras förtroendefulla relationer att byggas (Vuorinen, 2021). Eftersom vårdnadshavare som kunder vill säkerställa att deras barn hamnar i en förskola med kvalitet väljer de att söka de förskolor som inte har en stor personalomsättning (ibid.). Vuorinen (2021) belyser att vårdnadshavare som inte aktivt söker förskola, väljer i stället att omplacera sina barn när de inte är nöjda med kvalitén och samarbetet med förskollärarna. Andra vårdnadshavare är uppmärksamma på känslan som förskolan signalerar, dem vill få en upplevelse av trygghet, värme och välkomnande (Vuorinen, 2021).

Avslutningsvis det som försvårar samarbetet mellan förskolan och hemmet är den höga personalomsättningen, stressade vårdnadshavare samt språkliga begränsningar (Sandberg & Vuorinen, 2008. Vuorinen, 2021).

3.3 Samarbetsformer

En studie gjord av forskarna Sandberg och Vuorinen (2008) intervjuades 58 förskollärare och 32 vårdnadshavare för att synliggöra olika aspekter av samarbete. Så som samarbetsformer, möjligheter, hinder, förskolan som ett komplement till hemmet samt föräldrarinflytande. Forskarna redogör vilka samarbetsformer som uppskattas mest hos både förskollärarna och vårdnadshavarna men det som lyfts som viktigt av Sandberg och Vuorinen (2008) är att alla samarbetsformer bör finnas då olika former fångar olika vårdnadshavare.

Den utgångspunkt som vårdnadshavare och förskollärare är överens om kring samarbete är att utgå från barnets bästa. Dock kan förutsättningarna för samarbetet se olika ut då politiker, rektorer, förskollärare och vårdnadshavare har olika perspektiv på hur ett fungerande samarbete kan formas. Enligt Sandberg och Vuorinen (2002) definieras delaktighet genom detta ”delaktighet kännetecknas av jämlikhet och maktdelning vilket oundvikligen ger föräldrar rätt att bestämma” (Citerat i Sandberg & Vuorinen, 2008 s. 152) vilket tyder på att förskollärarna ska inkludera vårdnadshavarna in i arbetet och inte enbart ge dem information.

De samarbetsformer som sker dagligen är i hallen vid lämning och hämtning av barnen (Sandberg & Vuorinen, 2008). Det dagliga mötet är särskilt nödvändig då vårdnadshavare för yngre barn känner en större behov av att veta om barnets välbefinnande som kan vara svårt för barnen att dela med sig av själva (ibid.). Barn över tre år brukar klara av att dela med sig av sina fysiska välbefinnande och då blir det väsentligt att uppmärksamma barnens känslomässiga välbefinnande i stället (Sandberg & Vuorinen, 2008). Hallen som samarbetsform är dock inte alltid av kvalité då det kan vara många barn som kan lämnas samtidigt men även att vissa vårdnadshavare hämtar sent på dagen så att ordinarie pedagoger redan hunnit sluta (Sandberg & Vuorinen, 2008). Samtidigt presenterar Vuorinen (2021) att korta samtal dagligen ger möjligheter till att bygga förtroendefulla relationer.

En samarbetsform som är ganska vanlig är drop-in där vårdnadshavarna kan komma in i verksamheten för att fika, träffa pedagoger, andra vårdnadshavare samt få en inblick i det barnen gör under sin vistelsetid på förskolan (Sandberg & Vuorinen, 2008). Dock har inte intentionerna stämt överens med förskollärarnas och vårdnadshavarnas upplevelser av vad drop-in ska ge för möjligheter. Vårdnadshavarna upplever stunden som barncentrerad medan förskollärarna ser det som en tid för vårdnadshavarna tillsammans med varandra vilket resulterar till en krock (Sandberg & Vuorinen, 2008).

Sandberg och Vuorinen (2008) förmedlar i sin forskning att den samarbetsform som skapar mest förvirring är föräldrarådet och den samarbetsform som är mest informationsrikt är informationsbrevet, detta för att informanterna kan skriva strukturerat och mottagarna kan i lugn och ro läsa och fundera för att sedan lyfta det med pedagogerna (ibid.). Utvecklingssamtal är det som värdesätts mest av både förskollärare och vårdnadshavare, det är då fokusen ligger på barnet och dess utveckling (Sandberg & Vuorinen, 2008).

Slutsatsen är att variationer av samarbetsformer är nödvändiga för att nå ut till alla vårdnadshavare. Skulle en form för samarbete inte fungera så som föräldrarådet, är det viktigt att utveckla det som fungerar som personlig utvecklingsdialoger menar Sandberg och Vuorinen (2008).

3.4 Introduktion till förskolan

Introduktionstiden är en viktig tid för vårdnadshavarna till att få en inblick i förskolans värld, där förskollärarna både direkt och indirekt arbetar med att följa läroplanens mål. På så sätt möjliggöra barngruppens rättigheter att utveckla sina sociala, kognitiva och motoriska förmågor (Markström & Simonsson, 2017). Markström och Simonsson (2017) presenterar en studie om samspelet mellan förskolan och hemmet i förhållande till barnets introduktionstid på förskolan och möjligheter till att grunda en mjuk övergång mellan hemmet och förskolan samt en ”uppbyggnad av en god relation” (s.185).

Genom fokusgruppsintervjuer med sju olika grupper, totalt sjutton förskollärare synliggörs den aktiva introduktionen på förskolan. Förskollärarna lyfter det positiva med en föräldraaktiv inskolning där förskollärarna har en passiv roll och vårdnadshavarna en aktiv roll då dem är den trygga punkten för barnen (Markström & Simonsson, 2017). Genom lek och samspel skapa en trygg och välkomnande miljö där barnen får bekanta och utforska miljön. Processen handlar mindre om separation och mer om det ömsesidiga förtroendet som förväntas utvecklas (Markström & Simonsson, 2017). Genom en aktiv inskolning har vårdnadshavarna möjlighet att vara delaktiga och få information om hur förskolan fungerar och vilken roll de själva kan ha i samarbetet med förskolan (ibid.). Vårdnadshavarna får även en möjlighet att utveckla en känsla av trygghet då de lämnar det käraste det har till förskollärarna och annan personal (Vuorinen, 2021). Möjligheterna för förskollärarna blir att få syn på barnets och vårdnadshavarnas relation, barnets behov och omsorg och hur barnet tröstras. Förskolan får en möjlighet att ta kontakt med barnet genom vårdnadshavarna som är den trygga anknyttningen barnet har (Markström & Simonsson, 2017). Samtidigt presenterar forskarna att hinder i den föräldraaktiva introduktionen finns, de menar på att vissa vårdnadshavare inte lever upp till förskollärarnas förväntningar och på så sätt blir informationsinsamlingsprocessen begränsad (ibid).

Vuorinens (2021) forskning som består av intervjuer med vårdnadshavare belyser att vårdnadshavare identifierar sina relationer olika med pedagoger på avdelningen, några beskrivs som starka medan andra som svaga. Poängen är att relationen och samarbetet kräver en balans mellan makt och expertis mellan vårdnadshavare och förskollärare, dem har olika roller i förhållande till barnet och relationen kräver ständig förnyelse och underhåll (ibid).

De hinder som kan finnas handlar oftast om vårdnadshavare som vill skynda på introduktionsprocessen och vill smyga i väg samt vårdnadshavare som inte själva vill ta kontakt utan vill enbart befinns sig i bakgrunden (Markström & Simonsson, 2017). Ett annat hinder som kan finnas är om vårdnadshavare som inte känner sig redo att separeras från sina barn. Men i detta forskningsresultat menar de att när vårdnadshavare får en möjlighet att bygga ett partnerskap med förskollärarna och bygga förtroendet för verksamheten och dess innehåll underlättar det introduktionen (ibid.)

Avslutningsvis presenterar forskarna att förskollärarna har en förväntan på vårdnadshavarna där de ska vara aktiva men inte ta för mycket plats, fråga och få en inblick i verksamheten utan att visa på motstånd och samarbeta utan att vara krävande (Markström & Simonsson, 2017). Förskollärarna i forskningen verkar blanda det gamla introduktionssättet som handlade om att vårdnadshavarna skulle ha en mer passiv roll och det nya sättet som handlar om att de ska vara aktiva, en balansgång för vårdnadshavarna som kan vara svår att förhålla sig till om inte rätt information ges i början av introduktionen (ibid.).

4. Teoretisk utgångspunkt och centrala begrepp

I följande avsnitt presenteras studiens valda teori samt en redogörelse av centrala begrepp.

För att vi inte ska lämna studien till läsarnas personliga erfarenheter för tolkning behövs en teori, teorins begrepp samt andra centrala begrepp på så sätt erbjuder vi en systematik och begriplighet i det som presenteras i studien (Pramling, 2020). Genom studiens val av teori kan vi likt en in zoomning förstå vad som står i framkant och visa dem aspekterna studien tar sin utgångspunkt i (Svensson, 2022)

4.1 Fenomenologi

Denna studie har sin utgångspunkt ur en fenomenologisk teori. Fenomenologin och den fenomenologiska rörelsen har sin grund i Edmund Husserl filosofi, där den ursprungligen är en filosofisk tradition (Säljö, 2022). Hussels utgångspunkt ur det filosofiska projektet han genomförde innebar ett försöka att kartlägga funktionen av människans medvetande och hur vi gör erfarenheter (ibid.). Hussels menade att vi redan har uppfattningar och föreställningar om det som finns omkring oss, men hävdade att vi behöver gå in i hur vi upplever och uppfattar världen vi befinner oss i. Genom ”natural attiyd” som Hussels kallade det, där vi enbart tar för givet det som är omkring oss, lämnar en osäker bas för forskning. Han hävdade att forskning om människan och dess levda erfarenheter borde granskas och analyseras genom hur upplevelser om tingen runt oss faktiskt är. Detta eftersom vi lever i samma värld men uppfattar det omkring oss olika (Säljö, 2022).

Fenomenologin har utvecklats vidare av den franske filosofen Maurice Merlau-Ponty som är influerad av filosofen Edmund Husserl. Johansson och Rosell (2020) omnämner Maurice Merlau-Ponty och hur han använder begreppet ”*vara-till-världen*” och betonar kroppens betydelse för människors *erfarenheter* och aktiva handlingar *i en värld – en livsvärld* som både är personlig och som vi delar med andra” (s.75). *Vara-till-världen* innefattar hur människan ser, tar in och uppfattar världen och genom det bildar en förståelse för allt omkring oss (Johansson & Rosell, 2020)

En central del i fenomenologin är att en intresserar sig för vad som refereras som människors livsvärld och hur deras levda erfarenheter är. Fenomenologi som teori strävar en efter att inta ett första-persons-perspektiv på det en analyserar, en vill ta fasta på upplevelser, synliggöra förståelsen för erfarenheter och skaffa sig vishet om hur de intervjuade uppfattar fenomenet (Säljö, 2022). Här är det dock viktigt att poängtera att å ena sidan kan en aldrig ta första-persons-perspektiv i sin helhet utan det blir forskaren som analyserar deltagares upplevelser. Därför hävdar vissa fenomenologier å andra sidan att det blir ur ett andra-hands-perspektiv. Strävan i denna teori är att alltid komma så nära människors första-hands-perspektiv som möjligt, eftersom det är då forskaren kan analysera hur erfarenheterna varit vilket är hens uppgift (Säljö, 2022).

Huvudpoängen i fenomenologi är att studera människor levda erfarenheter där en intresserar sig för människors livsvärldar (Säljö, 2022). Därför passar teorin vår planerade empiriska studie då avsikten är att försöka förstå det vårdnadshavare och förskollärarna upplevt och erfart kring vårt valda fenomen, som är samarbetet. Fenomenologin strävar att ta ett första-persons perspektiv och genom våra intervjuer tar vi inte bara fasta på svaren i sig, utan även beaktar den intervjuades erfarenheter upplevelser och vad deltagaren försöker åstadkomma med sina svar.

Det är vår uppgift att få fram vad och vilka erfarenheter deltagaren har och uttrycker (Säljö, 2022).

Eftersom denna studie är en kvalitativ undersökning lämpar sig denna teori. Med hjälp av denna inriktning har vi kunnat analysera vår data utifrån förskollärare och vårdnadshavarnas uppfattningar, upplevelser och erfarenheter av vårt fenomen samarbete och således kunnat beskriva dessa på det mest optimala sätt i resultatredovisningen.

4.2 Centrala begrepp

Nedan presenteras de centrala begrepp som har undersökts i studien. Detta görs för att underlätta för er läsare att följa med i diskussionen och slutsatsen i studien. Begreppen som används är relaterade till teorin och förskolans värld, dessa begrepp är meningsbärande i analysen och behöver tydliggöras för att underlätta för läsaren (Klingberg & Hallberg, 2021)

4.2.1 Livsvärld

Inom fenomenologin är begreppet *livsvärld* centralt, det är trots allt i livsvärlden som vi ser, gör och erfar samt hur vi påverkas av varandra (Johansson & Rosell, 2020). Livsvärlden som existerar just nu med den levda kroppen och även det historiska har betydelse för teorin. Med koppling till förskolan så skapar barnen och de vuxna tillsammans en både personlig samt en delad mening av världen som både är objektiv och subjektiv. Livsvärlden i denna studie blir således kopplat till den värld där vi lever i tillsammans. En upplever, erfar och reflekterar i relation till sitt eget perspektiv, men delar genom mötet med andra, genom något konkret, i detta fall fenomenet (Bengtsson, 2005).

4.2.2 Fenomen

Fenomen härstammar från grekiskan och betyder ”det som visar sig” det är också så fenomenologin nyttjar begreppet. Det handlar om att det som visar sig, görs även synligt för något. Det beskrivs som ett gemensamt beroende mellan objekt och subjekt (Bengtsson, 2005) Begreppet *fenomen* lyfts som relevant i studier med fenomenologi, i vår studie blir vårt fenomen *samarbete* mellan förskolans pedagoger och vårdnadshavare. Med fenomenet som fokus är det meningen att både parterna ska kunna få möjlighet att uttrycka mening där relationsbygget handlar om att bygga broar där mötet kan ske på ett produktivt sätt.

4.2.3 Samarbete

I studien har vi valt att använda oss av begreppet samarbete, som dessutom är vårt valda fenomen. Samverkan och samarbete står ofta synonymt med varandra men vi har valt att använda begreppet samarbete. I förskolans värld används samverkan mellan olika verksamheter som exempel mellan skolan och förskolan eller mellan Barnvårdcentralen och förskolan. Trots att begreppen kan ha vissa likheter finns det skillnader mellan dessa två begrepp. Samarbete står för att två eller flera tillsammans arbetar för ett gemensamt syfte, där de delar information och expertis för att uppnå målet. Samverkan står för att agera gemensamt med hänsyn till varandras perspektiv och behov för ett visst syfte (Nationalencyklopedin, u.å.).

Läroplanen för förskolan använder begreppet samarbete mellan förskolan och hem ”för att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnet ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen” (Lpfö18, 2018 s. 17). Vid formulering gällande skolan formulerar läroplanen för förskolan att ”förskolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnets utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv” (Lpfö18, 2018, s. 17). Med

förtydligande av vad begreppen samverkan och samarbete innefattar anser vi att begreppet samarbete är relevant för denna studie.

4.2.4 Förskollärare

För att avgränsa studien något har vi valt att fokusera och intervjua förskollärare i studien. Förskollärare innefattar den personal som har en universitetsutbildning och därmed innehar en förskollärare legitimation.

4.2.5 Pedagog

Pedagog innefattar det samlingsnamn som förskolans personal har. Pedagog innefattar en person som ägnar sig någon form av pedagogik (Nationalencyklopedin, u.å.). Ett tydliggörande i begreppet görs då pedagog används i studien för att benämna personal där det inte är tydligt att personen i fråga har en universitetsutbildning.

4.2.6 Vårdnadshavare

I vår studie har vi valt att använda begreppet vårdnadshavare i stället för föräldrar. Detta görs då det inte alltid är föräldrar som har den primära vårdnaden av barn och för att göra studien än mer inkluderande. En vårdnadshavare är en person som har den rättsliga vårdnaden om ett barn, det kan vara en förälder eller en specifikt utsedd person (Nationalencyklopedin, u.å.). Det finns några undantag där begreppet föräldrar förekommer men det är utifrån vad intervjudeltagare sagt samt forskares beskrivningar.

4.2.7 Samarbetsformer

I studien är samarbetsformer det gemensamma begreppet som innefattar dem olika former av kontakt hem och förskola har tillsammans. Det finns olika samarbetsformer som kan användas för att stärka samarbetet mellan hem och förskolan bland annat informella möten såsom daglig kontakt och formella möten såsom vårdnadshavarmöte, utvecklingssamtal, uppföljningssamtal och där ingår även digitala kommunikationssätt

4.2.8 Introduktion

Inom förskolan är introduktionen en viktig del i att skapa en trygg och välkomnande miljö för både barn och vårdnadshavare (Markström & Simonsson, 2017). Ett begrepp som är relevant i studien där både förskollärare och vårdnadshavare anser är en viktig grund för samarbete mellan hemmet och förskolan. Introduktionens synonymer är presentation, inledning, början, öppning och intro som är en förkortning av introduktion (synonymer, u.å.). Alltså innefattar introduktionen en början av något som i detta fall är en början av vistelse på förskolor eller en presentation av vad vistelsen på förskolan har att erbjuda.

5. Metod och genomförande

5.1 Kvalitativ ansats

Svensson och Ahrne (2022) använder kvalitativa metoder som ett generellt begrepp som innefattar intervjuer, observationer och viss textanalys. I relation till studiens syfte kommer vi använda oss av intervjuer. Vi har valt kvalitativa metoder i form av intervjuer då det ger oss en bild av vårdnadshavarnas och förskollärarnas erfarenheter. Säljö (2022) menar på att vi upplever samma värld på olika sätt, en olikhet som vi vill synliggöra, genom att komma så nära förskollärarnas och vårdnadshavarnas ”första hands perspektiv” (s.143) som möjligt, för att sträva efter att få en nära bild av verkligheten. Säljö (2022) skriver vidare om att vi redan bär med oss uppfattningar och föreställningar om det som är vardagligt, alltså har även förskollärare och vårdnadshavare föreställningar utifrån det de anser är naturligt i vad samarbete ska vara, dock oftast utan att reflektera (ibid.)

Alla metoder har sina för och nackdelar där någon del av fenomenet synliggörs medan andra delar förblir osynliga, Johansson och Rosell (2020) pekar på att val av metoden alltid innebär reduktion av synliggörandet av livsvärlden. Anledningen att vi väljer kvalitativa och inte kvantitativa metoder i studien är för att vi inte är intresserade av att mäta resultat utan vi är intresserade av att synliggöra bilder, händelser och yttranden av fenomenen. Svensson och Ahrne (2022) skriver att kvantitativa metoder är gynnsamt om en vill beräkna något eller mäta dess data. Ett tydliggörande som Svensson och Ahrne (2022) gör i relation till valet av metod är att belysa syftet. I vårt fall genom att välja kvalitativ metod har vi fått reda på hur samarbetet uppfattas, hur väl den fungerar och i vilka situationer. Hade vi i stället velat ta reda på hur mycket, hur länge och hur ofta något är, det vill säga mätbara resultat hade vi i stället valt kvantitativa metoder.

5.2 Semistrukturerad intervju

Valet av intervju görs i förhållande till att vi vill få fattning av de intervjuades upplevelser av samarbete och hur de i sina livsvärldar förstår fenomenen. I studien blir det av stor vikt att redovisa hur frågorna ställts och i vilken utformning intervjun gjorts (Eriksson-Zetterqvist & Ahrne (2022)). Med semistrukturerade intervjuer använder en sig av både förbestämda frågor samt följdfrågor, detta för att få en bredare bild av uttalanden (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2022).

Författarna redogör fem regler som intervjuaren behöver förhålla sig till: ”Intervjuaren ska lyssna på den som talar på ett tålmodigt och vänligt men intelligent reflekterande sätt, intervjuaren ska inte framhäva någon form av auktoritet, intervjuaren ska inte ge råd eller moraliska förmaningar, intervjuaren ska inte gräla/argumentera med den som talar och intervjuaren ska bara ställa frågor under särskilda förhållanden” (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2022, s.59). Dessa anses viktiga i relation till våra intervjuer och ger också en trygghet till den som blir intervjuad. Den sista punkten gäller i regler när intervjuaren behöver stötta den intervjuade att komma vidare, förklara något som är uttalat om det anses relevant till frågan eller om den intervjuade känner sig osäker.

5.2.1 *Genomförande av intervju*

Vi har intervjuat tre vårdnadshavare och fyra förskollärare från olika områden då vi ville ha en mer spridning som på så sätt kan möjliggöra ett kunskapsbidrag. Alla deltagande var verksamma förskollärare och vårdnadshavare med barn på förskolan i dagsläget för att upplevelser av fenomenet samarbetet ska vara levande, inte utifrån ett minne av hur fenomenet samarbete har varit. Det var viktigt att under intervjuerna ha en lugn och ostörd miljö för att både intervjuaren och intervjudeltagaren ska kunna koncentrera sig och kommunicera på bästa sätt (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015). En ostörd miljö är alltså avgörande för en optimal intervjuupplevelse och det kunde vi få till. Intervjuerna hade bokats in på en timme och varade från trettio minuter till en timme, vi bokade inte in kortare tid för att säkerställa att tiden inte blir ett hinder och på så sätt försämra validiteten (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015).

5.2.2 *Bearbetning av intervju*

Intervjuerna transkriberades ordagrant och lästes genom av oss flera gånger. Under transkriberingen valde vi att tillföra skriftspråkliga konventioner, detta för att underlätta läsningen inför analysen. Att tillföra skriftspråkliga konventioner innebär enligt Pramling (2020) en inför av sådant som inte finns i den ursprungliga versionen till exempel punkter och kommatecken. Efter genomförande av sju intervjuer satte vi ingång med att analysera de utifrån begrepp och vilka begrepp eller upplevelser som var mest förekommande (Pramling, 2020).

Resultatets presentation är baserat på förskollärarens och vårdnadshavarens upplevelser av fenomenet och presenteras inte genom fiktiva namn eller numreringar. Utan benämns som förskollärarna, vårdnadshavarna och intervjudeltagarna i studien, detta görs för att undvika en direkt jämförelse mellan de och deras upplevelser och erfarenheter.

5.3 Validitet, reliabilitet och generaliserbarhet

Svensson och Ahrne (2022) sätter fasta på att forskning handlar om trovärdigheten hos läsaren för att på så sätt få genomslag på olika sätt, vi ska under studien kunna ta fasta på fenomenet samarbete och sätta slutsatser utifrån det vi vet och inte bara tror.

För att intervjun skall ha så hög validitet som möjligt har vi intervjuat två personer som inte medverkade i studien, detta för att undersöka om frågorna behövde omformuleras (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015). Vi har även diskuterat frågorna med vår handledare och på så sätt formulerat om flera gånger samt uteslutit frågor där svaren är för uppenbara.

Intervjuerna spelades in och sedan transkriberades ordagrant för att höja validiteten, detta gjordes i ett tidigt skede för att synliggöra var och om det fanns brister samt om det fanns behov av ytterligare intervjuer (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015). När vi kunde se att intervjudeltagarna inte kom med fler infallsvinklar och vi kunde dokumentera deras upplevelser och vad som kännetecknar samarbetet mellan hem och förskola genom deras livsvärldar, valde vi att inte genomföra fler intervjuer.

Även om vi spelade in intervjuerna för dess validitet hade vi i relation till vår teori papper och penna för att kunna anteckna funderingar, kroppsspråk samt våra följdfrågor i syfte att tydliggöra intervjudeltagarnas levda upplevelser. Dessutom behövde vi anteckna ner de tankar som uppstod hos oss själva (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015). En viktig del att belysa i studien är att allt som sägs inte behöver vara hela sanningen, detta noterar Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) vilket är något vi inte ska ta för givet.

En gynnsam metod utöver intervju skulle vara att observera, detta för att komma ännu närmre sanningen men eftersom vi genomför en mindre empirisk studie fanns det inte utrymme för både och. Därför har vi nöjt oss med de verbala uttalanden och kroppsspråken i intervjun till vårt resultat.

Det kan bli en svårighet att uppnå en generaliserbarhet men allmänna tendenser till likvärdig syn kan uppnås eftersom de intervjuade verkar inom likvärdig kontext, det vill säga förskolan. Svensson och Ahrne (2015) påvisar att ett sätt att visa på generaliseringsbarhet är att jämföra ens resultat med liknande studiers, vilket vi tänker är gynnsamt i detta arbete. Dock understryker de att detta bör göras med försiktighet eftersom i intervjuer är utdrag utifrån erfarenheter och utifrån det kan svaren bli varierade. Den generalisering vi kan göra utifrån teorin vi anser passar bäst vår valda studie är begränsad då ingen statistik kan göras, det vi strävar efter är att framhäva förståelsen av vilka andra erfarenheter människor gör och deras upplevelser utifrån dessa erfarenheter (Säljö, 2022). Svensson och Ahrne (2015) menar på att en kan med försiktighet generalisera genom att undersöka flera miljöer, då vi som skriver studien inte bor i samma område har vi med fördel kunnat ta användning av det och intervjuat vårdnadshavare och förskollärare från olika områden. Trots det är vi självkritiska och ifrågasätter oss gällande generaliseringen, utifrån vår teori är det upplevelsen vi vill synliggöra med en förkunskap om att alla upplever fenomenet samarbete olika som är beroende av livsvärld, miljö, utbildning, krav och förväntan (Svensson & Ahrne, 2015)

Vi hade planerat in att intervjuar fyra förskollärare och fyra vårdnadshavare, men efter genomförande av intervjuer med fyra förskollärare och tre vårdnadshavare fick vi inte nya sätt att se fenomenet samarbete på, vi valde därför att inte intervjuar fler förskollärare och vårdnadshavare. Däremot var det viktigt för oss att intervjuar dem med en relation till förskolan just nu för att ta fasta på deras levda upplevelser och inte som ett minne av hur det var. Alla som vi intervjuade var därför verksamma förskollärare och vårdnadshavare med barn på förskolan i dagsläge, detta i syfte att öka trovärdigheten, det vill säga reliabiliteten i svaren.

Intervjuerna med förskollärare skedde på deras respektive förskola med en bokning på en timme i ett rum där ingen kom in för att störa samtalet. Eriksson-Zetterquist och Ahrne, (2015) presenterar att faktorer som tid och plats påverkar intervjun och att en intervju på fyrtiofem minuter till en timme är en normal tid. Att boka in en kortare tid för intervjun kan påverka svaren som kan försämra validiteten, då de som blir intervjuade oftast känner sig mer bekväma efter ett tag. Intervjuerna med vårdnadshavare skedde i deras hem och genom digitala möten, Eriksson-Zetterquist och Ahrne, (2015) betonar vikten med att intervjuar i en ostörd plats och detta förklarade vi för vårdnadshavarna samtidigt som vi betonade vikten med intervjun och att de är och förblir anonyma. Informationen som innehöll etiska ställningstagande samt vikten med intervjun stod även med i vårt inbjudansbrev som alla fick både på mejl och i pappersform (se bilaga 3).

5.4 Datainsamling

Med arbetet att finna tidigare forskning har vi använt oss av supersök på Göteborgs universitetsbibliotekets hemsida. Utifrån supersök har vi använt oss av databasen Education reserch complete med nyckelord: samarbete, samverkan, förskollärare, vårdnadshavare, svårigheter, trygghet, relation samt tillit dessa begrepp har använts i olika kombinationer översatta till engelska för att få så många artiklar som möjligt.

Vi har även ständigt använt oss av filter för peer-reviewade artiklar som anses vara de mest tillförlitliga källor till vetenskaplig information. Följaktligen har vi läst genom alla artiklar som framkommit genom våra sökningsmetoder och utifrån dessa valt ut dem som varit relevanta till vår empiriska studie och forskningsfrågor (Rennstam & Wästerfors, 2015). De artiklar som vi slutligen kunde använda var skrivna av: Vuorinen, Sandberg, Sheridan och Williams (2014), Hedlin (2019), Viskoviy och Višnjij Jevtiy (2017), Sandberg och Vuorinens (2008), Markström och Simonsson (2017), Vuorinens (2021).

Vi avgränsade genom att använda oss av forskning gjorda i Sverige, i och med svensk förskola. Detta för vi anser det väsentligt att titta på liknande former av förskola som vi själva valt att intervjua i. Den enda forskningen som är gjord internationellt är av Viskoviy och Višnjij Jevtiy (2017) som är en workshop och handlar övergripande om kompetensutveckling inom samarbete och kommunikation med hemmet.

5.4.1 Reducering av datainsamling

Att reducera har varit en utmaning, vi har strävat mot att reducera medvetet för att inte förlora fenomenet som undersökts i vår empiriska studie. Vi har under redueringen valt bort delar av intervjuerna för att datainsamlingsarbetet ska analyseras utifrån det som är viktigt att synliggöra för vår empiriska studie. Allt kan dessvärre inte presenteras då vissa delar av empirin inte är relevant att presentera för att upprätthålla en fokuserad presentation av resultatet (Rennstam & Wästerfors, 2022). Vi har under resultatredovisningens gång fått gå tillbaka till det transkriberade materialet för att säkerställa att viktig information inte går förlorat och sett över om det finns alternativa sätt att presentera materialet.

5.5 Etiska aspekter

Allwood (2021) presenterar fyra viktiga etiska frågor att fundera på under studien eller forskningens gång vilket vi har tagit hänsyn till. Det första frågan är ”vem har nytta av eller kan skadas av den kunskap som genereras?” Den andra frågan är ”vad är okej att utsätta deltagarna i studien för?” Den tredje ”hur skulle man själv reagera i deltagarnas situation?” och den fjärde frågan är ”hur kan man se till att resultaten inte missbrukas eller missförstås?” (Allwood, 2021, s.47).

Vetenskapsrådet (2017) menar att det finns en rad uppförandekrav som forskare bör tillgodose, där kraven har stöd i samhällets etiska normer och värderingar. Där *god forskningssed* är den forskningsetik som innefattar att hitta en god balans mellan olika intressen och hurvida relationen mellan forskning och etiska krav blir legitima. Det handlar om att forskaren har etiska krav på sig själv, vilken inriktning forskningen tar och hur forskningen genomförs. Kraven handlar bland annat om att tala sanning, öppet redovisa metoder och resultat, inte stjäla resultat från andra och strävan efter att forskningen inte ska vara skadlig (ibid.)

Under insamlingen av det empiriska materialet lät vi intervjudeltagarna ge samtycke till ljudinspelning, då Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2022) menar att det kan finnas personer som inte samtycker till ljudinspelning alternativt inte samtycker till vissa delar var vi beredda att anteckna. Vid inbjudan och vid presentationen av intervjun tydliggjorde vi för deltagarna att de närsomhelst under intervjun kan välja att avbryta. Alla medverkande fick ge sitt samtycke både muntligt och med en underskrift (se bilaga 3). Enligt Vetenskapsrådet (2017) är det viktigt att de etiska ställningstagande formuleras i ord för att försvara intervjudeltagarnas integritet.

Dessutom har vi aidentifierat alla medverkande i studien (Hellman & Hellman, 2020). Vi valde även att ställa frågan ”finns det något du redan nu skulle vilja ta bort från intervjun?” detta för att åter synliggöra för intervjuedeltagarna att en tagit hänsyn till deras medverkan.

6. Resultatredovisning

Nedan presenteras resultatet och analysen utifrån intervjuerna i denna studie. Syftet med studien är att ta fasta på upplevelserna kring fenomenet samarbete och vad som kännetecknar samarbetet i förskolan. Nedan redogörs resultatet och analysen under ordnade underrubriker, detta för att det ska bli en tydlighet för läsaren att förstå och dra slutsatser utifrån informationen som framkommit i intervjuerna.

6.1 Samarbete

Samarbetet mellan hem och förskola är när vi har förmågan att skapa en gemensam bild av barnens behov och vilka stöttningar de vuxna behöver ge. Denna gemensamma bild blir gynnsam eftersom de vuxna parterna får en förståelse av vad som förväntas av de och således blir samarbetet meningsfullt och utvecklat till det bättre (Niss & Söderström, 2015). Genom den tillit de vuxna i hemmet och de vuxna i förskolan utvecklar formas samarbetsklimatet som gör att barnen känner sig trygga och omhändertagna (ibid.).

Niss och Söderström (2015) menar också att barn lever i två världar, där hemmet är ena och förskolan den andra. De lyfter fram vikten av samarbetet mellan dessa världar och hur de vuxna i världarna bär ansvaret att visa respekt och öppenhet mellan varandra. Niss och Söderström (2015) poängterar också att i samarbetet behöver inte parterna tycka detsamma, det viktiga är att respektera och delge varandra sådant som sker i de två världarna och således ge barnen de bästa förutsättningarna för utveckling.

I intervjuerna har det blivit tydligt att resultatet av fenomenet samarbete är likt det Sandberg och Vuorinen (2008) skrivit fram. De menar likt vårt resultat att samarbetet bygger på tillit och ömsesidig respekt. Nedan är resultatet av fenomenet samarbetet utdraget utifrån de olika parternas perspektiv.

6.1.1 Förskollärares upplevelser av fenomenet samarbete

I intervjuerna framkommer det att samarbetet i förskolan utifrån förskollärare är en central del i arbetet i förskolan. De intervjuade förskollärare lägger stor vikt i professionaliteten och strävan efter ett bra samarbete mellan förskola och hem. Förskollärare i studien benämner det som;

Vi ska ha ett bra samarbete ett bra förhållande till föräldrarna för att det speglar av sig på barnet tänker jag.

Jag tänker att det kan inte bara gynna barnen utan det är en förutsättning för att barnen ens skall kunna få en bra förskole tid. Ju mer positiv inverkan och ju goare relationer vi har till vårdnadshavarna desto lättare kommer det bli för barnen. Man kan liksom inte, det är inget antingen eller det funkar liksom inte att enbart fokusera på barnen eller enbart på vårdnadshavarna utan det måste finnas en balans där i mellan. Det är en självklarhet att ett gott samarbete når ut till barnen!

Förskolläraren menar på att om de i förskolan har en god relation till vårdnadshavare påverkar detta barnen positivt. Vuorinen m.fl. (2014) belyser just upprätthålla och etablera kontakten som en viktig aspekt i att bygga bra relationen mellan förskollärare och vårdnadshavare. Niss och Söderström (2015) menar också att det är när vårdnadshavarna känner förtroende för

lärarna i förskolan som det underlättar för barnen att vara där. De menar att om samarbetet är uppbyggt på tillit och förtroende signaleras detta för barnen. Detta poängterar de intervjuade förskollärarna.

Jag tänker mycket ligger i den här grundtryggheten och relation man har för att sedan kunna ha ett samarbete över lag. Det handlar mycket om våra politiska uppdrag, vi behöver vara ödmjuka för vårdnadshavarnas yrkesliv, familjeliv, utanför förskolan. Och jag tänker ju mer ödmjuka och ju mer vi samarbetar med dem [vårdnadshavarna] i det desto mer krav på samarbete kan man ställa tillbaka sen.

En annan förskollärare benämner upplevelsen av fenomenet samarbete:

Jag hoppas att den är prestigelös så att de känner att de kan prata med mig att de kan ta upp saker som om det är något som bekymrar dem eller inte bekymrar dem, att det ska vara lätt att prata och ta upp saker.

Niss och Söderström (2015) benämner relationen mellan vårdnadshavare och förskollärare som en professionell relation där lärarna bär ett något större ansvar. Niss och Söderström (2015) menar att lärarna på grund av sin professionella yrkesutövning bär makten i relationen och därigenom kommer ansvar för dess kvalitet. Lärarna äger inte hela ansvaret själv men det generella ansvaret som innefattar den kvalitet som bör ligga som underlag för den kommunikation som sker mellan parterna. I denna relation finns också en problematik då lärarna behöver besitta en kvalitativ egenskap för att relationen och dialogen skall falla sig öppen och tillitsfull i praktiken (ibid.). Precis som förskolläraren menar kring sina upplevelser av fenomenet samarbete behöver också denna öppenhet och tillit omsättas i relation till vårdnadshavarna för att de skall känna att de kan ta upp svåra ämnen med förskolan.

Hedlin (2019) menar på att genom att ha en bra kommunikation med vårdnadshavare kan konflikt mellan parterna undvikas. Vilket förskolläraren även poängterar, det är genom kommunikationen och lättsamhet i relationen som samarbete kan uppnås. I linje med det Hedlin (2019) beskriver som undvikandet av konflikter menar även förskolläraren nedan

/.../det viktigaste är att inte gå i klinch med föräldrarna för man vinner aldrig av att gå i strid med föräldrarna utan man försöker alltid gå med dem.

Förskollärare beskriver hens upplevelse av fenomenet samarbete.

/.../att vi har barnet i fokus och att dem [barnen] ska må så bra som möjligt på förskolan och är det något som föräldrarna är oroliga för att de kan lyfta det med oss/.../

Här blir det tydligt att både förskollärare och vårdnadshavare önskas sträva mot samma mål, i detta fall barnet i fokus. Återigen blir kommunikationen en central del i förskollärares upplevelse av samarbete. Sandberg och Vuorinen (2008) lyfter två aspekter i samarbetet mellan hem och förskola. Å ena sidan menar de att samarbetet i förskolan gynnar det enskilda barnet och å andra sidan gynnar samarbetet i förskolan samhälleliga mål, de nämner bland annat jämställdheten (Sandberg & Vuorinen, 2008). Denna aspekt blir även tydlig i våra intervjuer. Där förskollärares upplevelser både riktar sig mot det enskilda målet och hur samarbetet tar fasta på vårdnadshavares önskemål.

6.1.2 Vårdnadshavares upplevelser av fenomenet samarbete

Utifrån den insamlade empirin blir det tydligt att de intervjuade vårdnadshavarna ser samarbetet i förskolan som något positivt, där de understryker hur stor del av det handlar om tryggheten och tillit i relationerna mellan hem och förskola. En vårdnadshavare belyser också vikten av när hen väl fått en grundtrygghet till förskolan och att hens upplevelser av samarbetet blir tillgodosett spelar det ingen roll om hens barn byter avdelning för då har förskolan byggt upp en sådan tillitsfull relation till hemmet.

Har du då haft ett bra samarbete med den gamla avdelningen så spelar det ingen roll att du får nya pedagoger, för då är du så trygg på grund av det samarbetet du haft med den gamla avdelningen.

Dessutom menar vårdnadshavarna på att de upplever samarbetet förbättrat ju mer erfarenhet de har kring förskolan. En vårdnadshavare konstaterar att hens upplevelser av samarbetet är:

Generellt och beroende på barnens ålder så tänker jag att ett samarbete är allt från potträningen till maten till tryggheten.

Hen tydliggör i intervju att hen har fler barn i förskolan och att samarbete i förskolan handlar allt från omsorgsbiten men också i hur bra relationen är till personalen. Hen menar på att beroende på hur väl verksamheten ser efter barnens behov och omformar den efter barnen blir samarbetet mer positivt. Vuorinen (2021) redogör just denna aspekt som en stor del av det vårdnadshavare efterfrågar, strävan efter hur väl verksamheten anpassar och individualiserar förskolan till deras barn.

En annan vårdnadshavare redogör sin upplevelse av fenomenet samarbete i form av hur väl förskolan och hemmet kan nå samma mål, hen benämner det som

Sen så ser man ju ganska tydligt om det är någon som är "fel" (visar citatfingrar) med ens barn. Inte fel på barnet men fel i barnets beteende. Då kan samarbetet generera till hur man kan reda ut detta tillsammans, både hem och förskola.

Här blir det tydligt att vårdnadshavaren ser förskolan som ett hjälpmedel och hur samarbetet blir en viktig del i kvalitet och i barnets utveckling. Vuorinen (2021) menar också på att relationen mellan förskollärare och vårdnadshavare är viktig, då det genom den relationen som vårdnadshavarna kan påverka och få delaktighet och inflytande av deras barns förskole vistelse.

6.2 Förhållningssätt

Ett förhållningssätt som innefattar kontinuerliga dialoger och uppföljningar anses som gynnsamt i samarbetet mellan hem och förskola (Sandberg & Vuorinen, 2020). Förhållningssättet innefattar också den del hur förskollärare och vårdnadshavare förhåller sig till varandra. Niss och Söderström (2015) inleder sin bok med att poängtera att tryggheten hos barn utvecklas när pedagoger och vårdnadshavare pratar väl om varandra och med varandra, det lyfter även förskollärarna vi intervjuat.

/.../vi försöker att inte prata om vårdnadshavarna framför barnen men jag vet inte vad dem pratar om hemma om oss. Och pratar de illa om oss så är det väl klart att barnen påverkas av det/.../

Aldrig någonsin lyfter saker över barnen huvuden. Är det något man behöver lyfta så tar man det via telefon, man går undan eller så bokar man ett samtal helt enkelt.

Alltså jag ser ju att barnet känner sig mer tryggt om samarbetet fungerar. Därför är det viktigt det här med att inte prata över barnens huvuden.

Det förskollärarna ovan uttrycker som viktigt, delar vårdnadshavare nedan samma uppfattning om.

Därför är det viktigt det här med att inte prata över barnens huvuden. Behöver jag stoppa en pedagog vid funderingar kring barnet skall du inte prata när du lämnar kanske. Utan du kanske behöver ta upp det men inte här utan kunna fråga pedagogerna om det går att låna de i 2 minuter bara. Våga ta upp svåra saker men inte över barnens huvud

Sandberg och Vuorinen (2020) förklarar vårdnadshavarnas tillit till verksamheten och till pedagogerna som enbart lånad, författarna menar på att om dem tvivlar på pedagogernas kunskaper och förhållningssätt kan lätt lägga grunden till tillbakadragning av tilliten. Dem menar också att ett teambyggande förhållningssätt är det som anses mest gynnsamt för samarbetsarbetet, vilket innefattar att båda parterna inkluderas och förskolan benämner arbetet mot att lösa ting som ett vi-uppdrag (ibid.). Här ovan syns det tydligt att det finns ett teambyggande och ett gemensamt förhållningssätt där en inte lyfter saker över barnens huvuden.

6.2.1 Ansvar för barnets behov och trygghet

Vidare menar Niss och Söderström (2015) att vårdnadshavare är de som är juridiskt ansvariga för barnen och dess behov samtidigt som det vardagliga livet resulterar i att barnen är på förskolan flera timmar varje dag där förskolan har ett tidsbegränsat ansvar för barnen och deras behov. För att barnens behov ska kunna tillgodoses krävs ett förtroendefullt samarbete med vårdnadshavare som är ett ansvar som vilar på alla pedagoger som arbetar på förskolan, dock är det förskolläraren som ska se till att målet uppnås (Niss & Söderström, 2015). Läroplanen för förskolan fastställer att "förskolläraren ska ansvara för att barnen får sina behov respekterade och tillgodosedda" (Lpfö18, 2018, s. 12). Under intervjuerna och analysen av de kunde vi tydligt se att både vårdnadshavare och förskollärare ansåg förhållningssätt som en viktig del av vad som är det bästa för barnet och det ska vi även försöka tydliggöra här.

Vi ska ha ett bra samarbete, ett bra förhållande till föräldrarna för att det speglar av sig på barnet tänker jag.

Precis som vi skrev i förra stycket är det viktigt att förskollärare och vårdnadshavare kommer bra överens för att sträva mot att skapa en trygghet hos barnet, det är något alla förskollärare vi intervjuat är ense om. Förskolläraren ovan menar på att ett tryggt förhållande mellan förskollärarna och vårdnadshavarna speglar sig på barnet. Det håller även vårdnadshavarna med om, de menar:

På den förskolan hon är på nu har jag inga problem de lyssnar på mig och mina önskemål och vi kan mötas och diskutera de möjligheter till stöttning som finns på avdelningen.

Jensen och Jensen (2008) nämner detta samarbete som förskollärarens ansvar först och främst, de tydliggör att förskollärarna ska bete sig som en värd och värdinnor och på så sätt säkra en bra atmosfär där tillfällen finns att bygga upp bästa möjliga relationerna.

6.2.2 Samarbetets struktur och förhållningssätt

Vid frågan om avdelningens plan för samarbete svarar förskolläraren så här

Vi har sagt att det ska vara ett bra förhållande till föräldrarna. De ska känna att det ... att dem kan ta upp saker och ting med oss och att vi ska ha det prestigelöst, ja gör vi fel ... man kan backa för det är barnet i fokus och då får man göra det på annat sätt så då tänker jag att vi nog mera har pratat om ett förhållningssätt gentemot föräldrarna.

Att möta vårdnadshavare ingår i förskollärarnas yrke och på grund av yrket är de tvungna att ha en relation till alla vårdnadshavare. Dessa relationer ser olika ut och utvecklas åt olika håll. Förmågan att skapa jämbördiga relationer är möjligt om en stadig grund för samarbetet finns. Förskolläraren är bara en människa men det är utifrån sina yrkesmässiga och personliga erfarenheter som hen kan vara professionell (Jensen & Jensen, 2008). Det är utifrån dessa erfarenheter som förskollärare får en kännedom om olikheterna i relationerna och att dessa inte kan se likadana ut, förskolläraren konstaterar

Också har vi sagt att är det en förälder som har det svårare att prata med någon personal här eller svårare att komma överens med eller så, så är även det "ja men då självklart ska den få prata med någon annan fröken" och det handlar inte om att någon är sämre än någon annan utan det bara ... det handlar om barnet och det som är bra för barnet och är föräldrarna tryggare med en personal så är det bra. Och sen så självklart att man har ansvar att se till att försöka att det ska funka med all personal för de kommer ändå möta all personal men är det något känsligt så... så prestigelöshet är min mikronyckel prestigelöshet.

Likt nedan finns det fler uttalandena som ser likadana ut för andra förskollärare som menar att vårdnadshavarna kommer först och är det så att de helst vill kommunicera med en specifik pedagog så ska arbetslaget inte se det som hinder.

ok vi vet att den här vårdnadshavaren funkar bättre med dig då vet vi att den personen [pedagogen] får ta den huvudsakliga kontakten med den vårdnadshavaren.

Det är viktigt att ha tålmod och vara lyhörd för vårdnadshavarens behov när man kommunicerar med någon som inte har svenska som sitt första språk.

Genom att förskolläraren visar respekt och förståelse över att vårdnadshavaren hellre vill prata med en annan pedagog kan förskolläraren bygga upp en bättre relation och öka chanserna för en framgångsrik kommunikation i framtiden.

Jag vet att jag ibland kan stå och prata med vårdnadshavare och så säger dem "aaa är din kollega här?" ja säger jag då och så får man gå och hämta kollegan. Det kanske är någonting som de kanske inte kan uttrycka på svenska kanske.

Kommunikationen är viktig för barnens skull eftersom det är en grundläggande byggsten för deras utveckling vilket bidrar till en trygg miljö för barnen.

Men det är att vi kan... att vi har barnet i fokus, och att de ska må så bra som möjligt på förskolan och är det något som föräldrarna är oroliga för, att de kan lyfta det med oss utan att aaa det behöver inte vara någonting att dem ändå kan lyfta allt.

Vårdnadshavare kommer från många olika yrken och bakgrunder där dem har olika livssituationer med olika kulturer, religioner, firanden och olika pussel i vardagslivet, deras olikheter ska inte hindra samarbetet eller påverka förskollärarnas förhållningssätt (Jensen & Jensen, 2008). Förskolläraren ovan poängterar det och menar på att vårdnadshavarna ska vara så trygga med förskollärare och att vårdnadshavare kan lyfta allt som de vill lyfta. Vårdnadshavarna ska inte behöva vänta till något stort händer innan de vågar prata med förskollärarna. Det lyfter även förskolläraren här nedan, hen menar på att vårdnadshavare ändå lämnar ifrån sig det käraste de har, hen menar även på att det som förskollärarna tar för givet inte behöver framstå på samma sätt för vårdnadshavarna.

Det är viktigt för oss med för då vet vi att allt information har nått fram och för att de ska känna sig bekväma ... det är ändå de som lämnar det viktigaste dem har och då är det viktigt att de känner sig bekväma.

Förskolläraren nedan beskriver förhållningsättet hen behöver ha i mötet med vårdnadshavare för att möjliggöra det gynnsamma i samarbetet. Frågan som ställdes handlade om vilka råd hen kan ha för oss som blivande förskollärare, förskolläraren beskrev vikten med att behålla lugnet och vara lyhörda för det vårdnadshavarna har att säga.

När jag pratar med vårdnadshavarna så är det viktigt att man är lugn för vårdnadshavarna kan brusa upp ibland men det är viktigt att du är lugn för du kommer inte nå fram till dem om du inte är lugn. Kommer du och är jättestressad i tamburen så kommer du inte att nå fram till dem. Så att det viktiga är att man behåller sitt lugn och det som jag lyfte innan det att vara in lyssnande och lyhörd för vad dem säger. Men även läsa av vårdnadshavarna för kommer du ut till tamburen där en vårdnadshavare ska hämta sitt barn och ser att dem är jättestressad så kanske det inte är någon idé att ta mycket information den stunden.

Jensen och Jensen (2008) skriver om vikten med att vårdnadshavare formulerar sina värderingar så exakt som möjligt för att ge pedagogerna på förskolan en grundläggande förståelse för vad som är viktigt för just deras familj och deras barn. Samtidigt är det viktigt att förstå att värderingar kan behöva förändras eller justeras över tid i enlighet med livserfarenheter och nya insikter med ett fokus om vad som är det bästa för barnet (Jensen & Jensen, 2008).

6.2.3 KASAM

KASAM beskriver en persons grundläggande känsla av förståelse för att vad som är meningsfullt, begripligt och hanterbart. Även i svåra situationer ska vårdnadshavare kunna känna en tillit till förskollärarna och situationen ska kännas meningsfull, begriplig och hanterbar. Även om det är vanligt att vårdnadshavarna har en viss grad av osäkerhet ska förskolläraren samarbeta på ett sätt där vårdnadshavarna kan öka sin känsla av trygghet, kontroll och självförtroende, de är trots allt de mest centrala personer i barnens liv och behöves således få inblick i dem situationer som uppstår i barnens liv på förskolan (Jensen & Jensen, 2008).

KASAM som är ett salugent förhållningssätt har under vår utbildning lyfts mycket i koppling till barns lärande och utveckling, att utbildningen som planerats ska vara meningsfullt, begriplig och hanterbart för barnen men nedan lyfter förskolläraren att det även är viktigt att använda förhållningssättet gentemot vårdnadshavarna (Swärd, 2022).

Ja för det blir ju KASAM för vårdnadshavarna

./.../under introduktionen pratar vi lite om hur det är och kan vara. Att det inte bara är en introduktion för barn utan det är en del så att säga introduktion för föräldrarna.

Förskolläraren bör för det första sträva mot att skapa en miljö och kommunikation som är begriplig för vårdnadshavarna, hen bör för det andra stödja vårdnadshavarna genom att erbjuda strategier och resurser för att hantera olika situationer och utmaningar. Slutligen bör förskolläraren sträva mot att skapa meningsfulla upplevelser för både vårdnadshavare och barn och en känsla av duglighet och som i sin tur bidrar till barnens välbefinnande (Swärd, 2022).

6.3 Trygghet och tillit

Niss och Söderström (2015) redovisa att förskolan och hemmet är helt olika världar och understryker därför att relationen mellan hem och förskola är extra viktig. De framlägger också att för att vi skall kunna förstå barnet är det högt väsentligt att hem och förskola kommunicerar kring barnet och hur det ser ut i deras olika världar. Vårdnadshavare och pedagoger behöver samarbeta för att kunna nå, förstå och hjälpa barnen vidare i sin utbildning men också i övergångarna mellan hem och förskola.

Niss och Söderström (2015) påvisar även att barnen känner av stämningen mellan vårdnadshavare och pedagoger och därför anses det än mer viktigt att upprätthålla en god kontakt med vårdnadshavare. De redogör också att det är i det dagliga mötet som det viktigaste och det mest värdefulla samarbetet kan ske, det är också här vi kan fördjupa och låta detta utveckla sig. Det är som poängterat viktigt att vårdnadshavare känner sig trygga på förskolan eftersom det påverkar deras barns trivsel och utveckling på förskolan. Detta är anledningen till att vi hade med frågor om hur vårdnadshavare trivs och har tillit samt hur förskollärare arbetar med att möjliggöra tilliten och trivseln hos vårdnadshavare. Det är trots allt när vårdnadshavare känner sig trygga på förskolan som de kan lita på pedagogerna och samarbeta med dem för att stödja sina barns lärande och utveckling. Avslutningsvis poängterar Niss och Söderström (2015) att om vårdnadshavarkontakten är icke fungerande kan det bli en svårighet för förskolan att genomföra ett framgångsrikt arbete med barnen.

6.3.1 Vårdnadshavares upplevelser av trygghet och tillit

Vid frågan om vad vårdnadshavaren anser som viktigast i relation med förskolans pedagoger så redogjorde hen snabbt att det är:

Tillit och att man samarbetar, det är det viktigaste.

Utan att fundera länge sätter vårdnadshavaren ord på det som hen anser viktigast i relationen med pedagogerna, Niss och Söderström (2015) instämmer med att framhäva att gemensamma förhållningssätt med ett positivt samarbetsklimat gör att barnen litar på att de vuxna finns där för barnen.

När vårdnadshavare inte lyckas skapa en gemensam bild med pedagoger utvecklas ingen tillit vilket bidrar till meningslösa möten (Niss & Söderström, 2015). Vuorinen (2021) belyser i sin forskning att missnöjda vårdnadshavare väljer att placera om sina barn, det är något som vårdnadshavaren vi intervjuat gjort.

Nej men jag kände mig inte trygg när hon var ett år men då gick hon på en annan förskola.

Hen kände sig inte nöjd när pedagogerna på förskolan inte kunde bygga en tillitsfull relation, vårdnadshavaren beskriver med hjälp av följdfrågor vad missnöjet berodde på.

Ett mindre bra samarbete för mig är om de inte vill stötta och hjälpa med exempelvis att barnen blir blöjfritt, att de inte lyssnar och inte står ut med att hon kissar ner sig ibland eller inte står ut med att behöva byta hennes blöta kläder, det har hänt på den första förskolan hon var på men det är anledningen till att jag bytte förskolan, de lyssnade inte på mig och jag kände ingen tillit till dem

Uppkommer det brister likt ovanstående vårdnadshavares upplevelser av samarbetet, finns det stora risker att dem förflyttar sina barn till andra förskolor. Då vårdnadshavare är aktören på marknaden så möjliggör det att dem kan ställa krav på förskolans kvalitet detta menar Löfdahl och Pérez Prieto, (2009), Markström och Simonsson (2017) och Osgood (2012) som Vuorinen (2021) refererar till i sin forskning. Vuorinen (2021) belyser att vårdnadshavare väljer att omplacera sina barn vid missnöje av kvalitén eller vid brist av trygghet, värme och välkomnande. Detta blev vårdnadshavaren ovan varse om och därför ansåg hen ett misslyckade i samarbetet mellan hem och förskola.

6.3.2 Förskollärares upplevelser av trygghet och tillit

För att ta fasta på om det fanns skillnader kring upplevelser och vad som faktiskt är gynnsamt i ett samarbete beskrev förskollärarna sina upplevelser likt nedan

Det jag upplever är viktigast är att man bygger upp tillit till varandra. De lämnar ju över trots allt det absolut bästa de har på hela jorden. Vill och tycker att de ska känna att man ska ge dem trygghet, att det blir lätt att känna trygghet här, att de kommit till en förskola där det är tryggt och att vi pedagoger bry oss om barnet.

Här förklarar förskollärarna sina upplevelser och menar på att vårdnadshavarna ska känna sig trygga med att lämna sina barn på förskolan. Tryggheten och tilliten är det som skall prägla samarbetet. Precis som vi inledde samarbetes delen med vill Niss och Söderström (2015) förmedla att barnens ena värld är hemmet och den andra är förskolan. Därför ska vara lika viktigt att tryggheten i förskolan finns nedan redogör förskollärarna vikten av trygghet.

Det tänker jag att om vårdnadshavarna känner att de lämnar sina barn på en trygg förskola med trygga pedagoger och då så tror jag det blir indirekt en trygghet för barnen, att de känner att sina föräldrar eller sina vårdnadshavare de har tillit och tilltro till oss vuxna som är på arbetsplatsen och att vi har en profession och då gynnar det barnen på det sättet att det blir tryggare på plats.

Om föräldrarna är trygga så sprider de en trygghet till barnen så är det ju! Det handlar om barnet och det som är bra för barnet och är föräldrarna tryggare med en personal så är det bra.

Det blir synligt att det Niss och Söderström (2015) pekar ut som betydelsefullt är likt det förskollärarna ser som viktigast i relationen vilket är tryggheten och tilliten. Denna insikt ses också som ett motiv för samarbete utifrån Sandberg och Vuorinens (2008) forskningsresultat.

6.3.3 Möjligheter och hinder och grunden till trygghet och tillitsfullt samarbete

Fler vårdnadshavare håller med om att kommunikationen är viktig för relationen samt tilliten som samarbetet skall byggas på.

Att mitt barn känner sig tryggt på förskolan såklart! Och om det är någonting att man alltså att man är transparent mot varandra.

En annan vårdnadshavare har tidigare sett brister i samarbetet och har nu på sitt barns nya förskola fått uppleva, pedagogerna har kunnat utveckla ett tryggt samarbete med vårdnadshavaren som mynnar i ett lyssnande och tillmötesgående pedagoger.

På den förskolan hon är på nu har jag inga problem de lyssnar på mig och mina önskemål och vi kan mötas och diskutera de möjligheter till stöttning som finns på avdelningen.

Jag har en trygg relation till alla pedagoger på avdelningen, när jag lämnar min dotter så känner jag mig trygg och jag vet att hon är i trygga händer och de är väldigt välkomnande och alltid glada så jag är jättenöjd.

För att kunna ha en kommunikation med meningsfulla dialoger är det viktigt att etablera en god kontakt och relation mellan de involverade parterna (Jensen & Jensen, 2008). Det gäller att vara lyhörd och skapa en atmosfär av öppenhet och tillit så som vårdnadshavaren ovan poängterar transparensen för att kunna skapa en trygg miljö för barnet. Jensen och Jensen (2008) formulerar det som dialoger och parallella dialoger där det senare handlar bara om att befinnas i samma rum och olika parter som samtalar utan att motparten är uppmärksam. Dialogen ska vara respekterande med lyhördhet för motpartens synpunkter och behov (Jensen & Jensen, 2008), i en dålig kommunikation kan parterna bli missförstådda som i sin tur leder till problem eller konflikter, som beskrivs av vårdnadshavarna nedan.

Ja men ett hinder som kan uppstå är ju att om man inte har någon relation till pedagogerna.

Nej men att man liksom är öppen när det gäller vissa saker. Som när vi ändrar saker hemma och då vill man ju att de tar efter samma liksom på samma sätt som vi gör det hemma. Så därför måste man ju ha en öppen relation som man kan prata om de flesta saker, som när vi tänker oss någonting gällande vårt barn. Så man inte missförstår varandra så kommer man att hämta och så ligger han och sover fast han inte skall sova.

En faktor för orsak av missförstånd och brist på tillit i kommunikationen kan även vara vikarier,

Jag vet ju att han är trygg när han är på förskolan men samtidigt så vet jag att mitt barn inte fungerar lika bra om det inte finns någon trygg punk där utan bara vikarier

Ja om det är vikarie och inte ordinarie personal så påverkar det samarbete.

Även om basen för en tillitsfull kommunikation och fenomenet samarbete finns kan det rubbas av att ordinarie pedagoger inte är på plats av olika skäl, detta är vårdnadshavarna väl medvetna om. Alla vårdnadshavare vi har intervjuat talar om hinder i samarbetet och menar på att vikarie kan vara en anledning till det.

Både vårdnadshavaren och förskolläraren nedan beskriver det trygga samarbetets vikt

Alltså jag ser ju att barnet känner sig mer tryggt om samarbetet fungerar.

Det jag upplever är viktigast är att man bygger upp tillit till varandra. De lämnar ju över trots allt det absolut bästa de har på hela jorden. Vill och tycker att de ska känna att man ska ge dem trygghet, att det blir lätt att känna trygghet här, att de vill komma till en förskola där det är tryggt och att vi pedagoger bry oss om barnet.

Jensen och Jensen (2008) menar på att processen till ett tillitsfullt samarbete är viktigt. Under processen i att skapa en relation krävs träning i dialogen, träningen om och om igen i syfte att nå fram med sina synpunkter. Förskolläraren nedan upplever att samarbetet med vårdnadshavaren utan något större hinder, utifrån bakgrundsfrågor som vi ställt har denna förskollärare varit verksam förskollärare sedan 1987 med ett antagande om många års träning i att bygga förtroendefulla relationer med vårdnadshavare.

Jag tycker att det här eller jag upplever mitt samarbete med vårdnadshavare att jag har väldigt lätt för att få liksom ett förtroende från dem. Och att jag ändå försöker förklara både tråkiga saker, eller sådant som man behöver ta upp, men ändå att det är, att det alltid utgår från deras barns bästa. Jag känner att jag har lätt för att samverka med föräldrarna att jag ja jag är inte ja jag är inte otrygg i den situationen.

Förskolläraren visar även att en förtroendefull relation underlättar samtal om det som kan kännas lite tråkigt med. Jensen och Jensen (2008) tydliggör det med, de menar på att konflikter är oundvikliga i ett läraryrke. Grundas relationen i tillit blir inte konflikter ett hinder, de ska såklart handla om barnets bästa. Situationer med konflikt handlar om parternas olika behov och vilja, men ligger fokuset på barnets bästa kan en tillitsfull relation skapa konstruktiva förändringar vid behov (Jensen & Jensen, 2008).

Det viktigaste är att man ändå lyssnar på vad de har att säga, att vara lyhörd att man är professionell och att man visar att man är där för deras barn för det är ändå deras barn som de lämnar där och det är deras allt som de lämnar.... som vi ska ta hand om”

Förskolläraren nedan menar på att tillit i relationsskapande inte ska begränsas i brist på språklig kunskap.

Märker vi att denna förälder föredrar att prata arabiska eller kurdiska så får mina kollegor ta det. Det är viktigt för oss med för då vet vi att allt information har nått fram och för att de ska känna sig bekväma .... det är ändå de som lämnar det viktigaste dem har och då är det viktigt att de känner sig bekväma.

Om föräldrarna är trygga så sprider de en trygghet till barnen så är det ju!! Det handlar om barnet och det som är bra för barnet och är föräldrarna tryggare med en personal så är det bra.

Trygga vårdnadshavare sprider trygghet till barnen även om de inte behärskar det svenska språket. Bouakaz (2003) som Sandberg och Vuorinen (2008) refererar till visar på att invandrare med bristande språkkunskaper, nya sociala och demokratiska system kan vara grund till en försvårat samarbete. Är en vårdnadshavare tryggare med att tala sitt språk och pedagoger med den språkförmåga finns ska detta nyttjas så att samarbetet blir utvecklat, det menar båda förskollärarna ovan. Fokuset ska trots allt ligga i uppdraget. Läroplanen för förskolan markerar att ”arbetslaget ska ta ansvar för att utveckla en tillitsfull relation mellan förskolan och hemmen” (Lpfö18, 2018 s. 17)

6.4 Samarbetsformer

Genom intervjuerna blir det tydligt att det finns många olika sätt att samarbeta på. I detta kapitel har vi därför valt att kalla dessa samarbetsformer. Genom intervjuerna framkommer det att det både finns informella, något mer avslappnade samarbetsformer och formella samarbetsformer som innefattar de mer planerade och de formenliga mötena. Nedan tar vi fasta på intervjudeltagarnas upplevelser, erfarenheter och förväntningar inom de olika samarbetsformerna. Vi har i vår studie även tagit fasta på vilka samarbetsformer som är mest uppskattade av förskollärare och vårdnadshavare för att få en tydligare bild på vilken del av samarbetet som träder fram.

6.4.1 Introduktion till förskolan

Introduktionen anses vara en ingång till förskolans värld och hur samarbetet fungerar, under introduktionen till förskolan får förskollärarna en möjlighet att få syn på barnets behov samt relationen mellan barnet och vårdnadshavaren. Här blir en möjlighet för förskolläraren att skapa den första kontakten med barnet genom vårdnadshavaren som är den trygga anknytningen barnet har (Markström & Simonsson, 2017)). Förskollärarna nedan belyser sina upplevelser om introduktionen på förskolan.

/.../men jag tycker absolut att man bygger upp under introduktionen en del/.../

/.../under introduktionen pratar lite om hur det är och kan vara. Att det inte bara är en introduktion för barn utan det är en del så att säga introduktion för föräldrarna.

Hen menar att introduktionen inte bara är en tid för de nya barnen att få en relation till förskolan utan det är även vårdnadshavarna som introduceras in i verksamheten. Hen belyser även vikten av att en bygger en relation med vårdnadshavarna, den sker inte bara från intet utan introduktionen är en bra öppning för att bygga vidare på samarbetet i förskolan.

De [nyblivna vårdnadshavare] är lite mer oroliga och då gäller det att berätta om allt och hur vi jobbar, lyssna på vad de har att säga, läsa av dem... behålla lugnet och vara nästan lite övertydlig med hur vi jobbar och vad vi gör tänker jag.

Jensen och Jensen (2008) presenterar att första mötet sker med outtalade uppfattningar och förväntningar om hur samarbetet ska se ut, förskolläraren ovan gör en generalisering med att uttala sig om nyblivna vårdnadshavare. Oberoende av hur mycket erfarenhet vårdnadshavarna har till förskolan, personalen och förhållningssättet så är det viktigt att klargöra samarbetet och bygga på förförståelsen vårdnadshavarna har.

Man gör en förklaring för föräldrar så det ökar deras förståelse.

Vårdnadshavarna kommer till förskolans värld med olika förförståelse eller fördomar, en del har undersökt mycket och funderat över flera möjliga val av vilken förskola som känns rätt för sitt barn. Andra har familj eller bekanta som har hört olika rykten om förskolan och vissa väljer förskola utifrån den dem blir erbjudna av kommunen eller den som ligger närmast hemmet. Förskolläraren nedan förklarar sin lycka i att kunnat skapa en god grund för samarbetet med en vårdnadshavare som inte hade haft ett möte med svensk förskola.

Ett barn som började hos oss varav de överhuvudtaget inte hade gått på förskolan innan och jag tog mig tiden i lugn och ro och berättade om allt, ” så här kommer vi att göra ” om

allt och när de sen slutade var mamman jättetacksam över att vi hade tagit oss tiden att förklara allt och att vi hade tagit så väl hand om hennes barn. Så att det var ett första möte med svensk förskola och när man får den feedbacken så blir man väldigt glad och vet att man har gjort något bra här.

I mötet med förskolan är kommunikationen betydelsefull för att möjliggöra samarbetet under dem åren barnet går på förskolan, det finns dock vårdnadshavare som inte har utvecklat kunskaper i det svenska språket.

När vi planerar in för inskolningssamtal, utvecklingssamtal så ser vi vilka språkliga möjligheter vårdnadshavarna har. Man märker oftast när man ringer och bokar in första dagen med dem, då tar jag de svenska och engelska eller främst engelska för alla vi kan ju svenska men märker vi att denna förälder föredrar att prata arabiska eller kurdiska så får mina kollegor ta det.

Språket är som Markström och Simonsson (2018) presenterar en viktig faktor som påverkar vår känsla av mening och verklighetsuppfattning, det har förskolläraren ovan en förståelse för.

6.4.2 Informella möten

En av de former som främst lyfts fram genom våra intervjuer är den dagliga informella kontakten, det är dagligen som vårdnadshavare, förskollärare och barnen möts och skiljs åt (Markström & Simonsson, 2018). Markström och Simonsson (2018) förklarar den dagliga kontakten i hallen som en passage mellan hemmet och förskolan med fokus på barnets omsorg, utbyte av information samt en plats där normer och värderingar synliggörs från båda parterna. Den dagliga kontakter lyfter alla deltagande förskollärare och vårdnadshavare som en viktig del i samarbetet mellan hem och förskola. Nedan synliggör vi en enighet bland förskollärarna och vårdnadshavarnas upplevelser. Förskollärarna i intervjun beskriver sina upplevelser likt nedan

/.../den samarbetsformen som jag uppskattar mest det är ju att prata med föräldrarna, ja ja (funderar, tittar upp mot taket) det är det.

Där kanske man kan säga lite om vad barnet har varit med om ...brukar vi ta det i tamburen alltså muntligt

Det är trevligt med den stunden man får varje dag, den dagliga kontakten tänker jag.

Det är mycket om hur det går för deras barn, om deras lärande om det är något de behöver veta. För oftast är det många barn som går långa dagar och majoriteten av deras tid är med oss och då är det viktigt att prata om deras barn.

Och man behöver inte alltid stå och berätta allt då vi lägger ut mycket på unikum.

Här nedan beskriver vårdnadshavarna sina upplevelser.

Ja den dagliga kontakten är särskilt uppskattad av mig att vi kan prata vid hämtning utan ... att vi kan prata länge utan att jag känner att stör. Det som är särskilt bra är att det inte bara handlar om att "ja det har gått bra idag" utan jag har väldigt långa konversationer med dem, där de berättar allt de har varit med om, hur hela dagen har varit och det som har skett. Det är då jag vet att de verkligen har sett mitt barn

./../man hela tiden får de här korta kommentarer eller alltså när man träffar så säger, liksom hämtar eller lämnar alltså så får man alltid de här korta uppdateringarna vad som hänt under dagen och så, vad de jobbar med just nu och sånt.

./../vid det dagliga mötet där de tar sig tid att berätta allt som berör min dotter.

Vårdnadshavarna ovan vill vara så insatt i och informerade om sina barns vardag så mycket som möjligt. Dock upplever inte alla förskollärare att detta är ett önskemål som alla vårdnadshavare har, förskollärarens upplevelse har varit följande

Sen är även det lite olika det finns vissa vårdnadshavare som bara vill veta om barnen har ätit, sovit och gått på toa, det är det enda dem vill veta. De vill inte veta mer man märker när man står och pratar att de inte vill veta medan vissa vill veta mer och kan fråga om vi har jobbat med "matematik" exempelvis. Det är väldigt olika ... (funderar) man får läsa av vårdnadshavare lite om man börjar och prata lite om hur det har varit och vad man har gjort så får man se och märka om de vill ha mer information.

Likt det förskolläraren poängterar ovan är den dagliga avstämningen också en avvägning mellan vad vårdnadshavare är ute efter att höra genom dem korta informella mötena. Här synliggörs det att olika samarbetsformer behöver individualiseras utifrån vilka behov vårdnadshavaren har.

Det kan även finnas hinder som förskollärarna får förhålla sig till, både tidsmässigt och språkligt.

./../och behövs det språkligt stöd så går någon annan av oss fram som vårdnadshavare kan prata med.

Jag tycker ju alltid det här bemötandet dagligdags är självklart viktigt men man kanske inte varje dag behöver delge ett barns hela dagen, för det funkar liksom inte så tidsmässigt.

Även om det kan finnas hinder som både förskollärare och vårdnadshavare befinner sig i får inte dessa hinder bli till en faktor som upplevs varje dag. För att få en förståelse för barnet fullt ut behöver både parterna dela med sig av barnets två olika världar (Niss & Söderström, 2015)

6.4.3 Formella möten

Dem mer planerade och målinriktade mötena mellan hem och förskola benämns som formella möten i detta avsnitt. Vid lämning och hämtning av barnen är det mer information kring vad barnen har varit med om både hemma och på förskolan, det benämner Markström och Simonsson (2018) som samtal av "här och nu karaktär" dock som viktigt för barnens vardagsliv. Därmed är de dagliga möten rutinerade och inte planerade för. Nedan presenteras därför olika typer av samarbetsformer som formella, planerade möten.

6.4.3.1 Utvecklingssamtal

Läroplanen för förskolan har riktlinjer om att "arbetslaget ska föra fortlöpande samtal med barns vårdnadshavare om barnets trivsel, utveckling och lärande samt genomföra utvecklingssamtal" (Lpfö18, 2018) vars innehåll förskollärarna ansvarar för. Det har förskollärarna vi intervjuat kommenterat som

/.../det är även viktigt med utvecklingssamtal där man får möjlighet att sitta ner en stund med vårdnadshavarna och bara vi där det inte är andra barn och vårdnadshavare i tamburen.

Vi brukar köra lite att vi delar upp arbetet med vårdnadshavare. Jag brukar se till så att mina kollegor vill ... (tänker) den dagliga kontakten delar vi ju på men utvecklingssamtal ligger det extra arbetet på mig.

Jensen och Jensen (2008) styrker och poängterar att utvecklingssamtal ska vara strukturerade som ska ledas med ramar och utföras professionellt, det är förskolläraren i intervjun medveten om. Läroplanen för förskolan fastställer att ”förskollärare ska ansvara för att utvecklingssamtalets innehåll, utformning och genomförande överensstämmer med nationella målen” (Lpfö18, 2018, s.17) genom ansvaret väljer förskolläraren i intervjun att se till så att kollegorna vill och har möjlighet att genomföra utvecklingssamtalen. Dock med hänsyn till vårdnadshavare, samma förskollärare fortsätter förtydliga

När vi planerar in för inskolningssamtal, utvecklingssamtal så ser vi vilka språkliga möjligheter vårdnadshavarna har, man märker oftast när man ringer och bokar in första dagen med dem, då tar jag de svenska och engelska eller främst engelska för alla vi kan ju svenska men märker vi att denna förälder föredrar att prata arabiska eller kurdiska så får mina kollegor ta det.

För att säkerställa att barnen får den omsorg som behövs behöver förskollärare och vårdnadshavare kommunicera på olika sätt. Vid utvecklingssamtal kan frågor och förtydligande om förskolans olika delar uppstå, det kan handla om ”förskolan uppdrag, verksamhetens innehåll och struktur, undervisning, om barns utveckling och lärande i ett längre perspektiv, men också om föräldrars involverande och inflytande i verksamheten” (Markström & Simonsson, 2018, s.36). När språket brister är det viktigt att förskolan använder tolk eller som förskolläraren ovan gör, att hen använder kollegornas språkliga kompetenser.

/.../man känner nu vill jag prata med föräldrarna för det händer grejer och att man tar det med en gång och inte väntar till vårterminens utvecklingssamtal, utan att man har ett ”kontinuerligt stämma av”, att man känner eller om föräldrar känner ja nu vill jag prata eller de pratar om någonting som de är oroliga kring då är det bättre att bestämma att man ska vi höras på telefon eller ska vi höras på teams. Som det har blivit mer och mer populärt just för att kunna diskutera och inte prata med barn i hallen över barns huvuden.

Samtidigt som utvecklingssamtalen ska vara planerade, behöver förskolläraren ta fasta på de behoven som finns. Ovan förklarar förskolläraren att behovet av ett samtal kan finnas och därför inte bör väntas med. Med alla goda samarbetsformer byggs ett förtroende där det möjliggör samtal som kan upplevas som mindre positiva som exempelvis akut uppkomna situationer som behöver redas ut snarast (Markström & Simonsson, 2018).

6.4.3.1.1 Vårdnadshavares förväntningar av utvecklingssamtal

Sandberg och Vuorinen (2020) får fram i sin forskning att vårdnadshavarna visade på missnöje över antalet utvecklingssamtal under året, likt uttalanden som vårdnadshavaren här nedan gjort. Vårdnadshavaren förklarar önskan om frekventa samtal som kan vara mer fördjupande kring barnets utveckling och lärande. På så sätt kan pedagoger och vårdnadshavare lägga inriktad fokus på terminen som kommer tillsammans.

/...helst hade jag velat ha ett utvecklingssamtal varje termin och inte varje läsår. Inte för att jag känner att vi inte får information på andra sätt utan det handlar mer om en ännu djupare förståelse och kunna se en struktur kring sitt barn, att kunna stämna av med förskolan utan att barnen är med. Nu kanske det är så att man bokar in och får 45 minuter på ett läsår men varför kan man inte bara köra 20 minuter varje termin. En liten avstämning kring terminensgång i stället för att prata om all utveckling på ett år.

Vårdnadshavare har olika förväntningar av utvecklingssamtal därför är det viktigt att förskollärarna lyssnar på vårdnadshavarnas önskemål och är väl förbereda för att säkerställa att utvecklingssamtalen blir ett givande tillfälle för vårdnadshavare att få insikt i barnens utveckling. Eller som vårdnadshavaren nedan formulerar det, att bli insatt i barnens utveckling med en förståelse för vad pedagogerna grundar utbildningen i.

/.../jag vill ju veta vad innehåller är och varför gör vi det här och vart vill vi komma med det. Få reda på deras plan i det dom gör. Jag kanske inte behöver veta exakt alla stegen men det är roligt att bli insatt och få svar på varför man skall jobba med det här projektet eller när man pratar om stora grejer som man kanske inte förstår sig på. Då får man ju reda på vad pedagogerna lutar sig tillbaka på, kanske forskning eller erfarenheter. Men jag som föräldrar kan ju förstå då liksom. Jag blir ju också trygg att veta på vilka grunder de gör vissa saker.

Markström och Simonsson (2018) presenterar att under utvecklingssamtal med relationsskapande som grund, skapar detta samarbetsvilliga vårdnadshavare. Relationsskapande med vårdnadshavare är nödvändigt för och i samarbetet kring barnet, författarna fortsätter med att visa på att involverade vårdnadshavare främjar arbetet i att uppnå läroplansmålen. Vårdnadshavaren ovan vill vara involverad i sitt barns utveckling och inkluderas således i förskolans strävan mot att nå läroplanens mål.

6.4.3.2 Digitala informations redskap i förskolan

Andra formella sätt att kommunicera kan vara via Unikum som är ett digitalt verktyg för att delge information på olika sätt. Där kan förskolan skicka ut månadsbrev, dokumentation i form av bilder eller video både i gruppform och för ett enskilt barn. Upplevelser med unikum varierar, två av förskollärare som intervjuats menar att:

Sen har vi gått över till ett system som heter Unikum där den främsta dokumentation av vad barnen gör ska ske, så där skriver vi mycket om vad barnen gör. Men jag ser även att alla vårdnadshavare inte är där inne ännu och då gör vi mycket dubbelt just nu för att nå ut till alla så det är Unikum, pappersform och muntligt.

Precis som Sandberg och Vuorinen (2008) poängterat är det viktigt för fenomenet samarbete att variationer av samarbetsformer finns, skulle en form inte fungera som det beskrivs av förskollärarna här nedan bör det finnas andra alternativ som fungerar.

Lappar använder vi med för information då är det lätt för dem att ta hem lapparna ... i skriftlig form då kan de själva gå in och översätta, det kan vara lättare för dem ibland att hemma sitta och läsa i lugn och ro.

Vi kommunicerar ju informationsmässigt varje dag lite grann vad vi har gjort och så sen använder vi unikum som heter, det är en av våra digitala kanaler som hela förskolan använder sig av. Vi kan ibland också om det är något specifikt vad man vill lyfta fram så kan man visa det den föräldern det barnet. Man kan gå ut i hallen och visa bilder ”så här

titta här vad Kalle har gjort idag” liksom för att få den föräldern kanske känna sig liksom omhändertagen.

Fast än förskolan har och använder Unikum finns det behov av att information samt dokumentation skrivs ut och delas ut till vårdnadshavare.

Det är mycket att man informerar om vad det är man gör här och varför man gör det, det är genom månadsbrev, dokumentation, muntligt och Unikum.

Det är muntligt, här i denna del av staden är det muntligt, sen måste man även ha papper som dem kan i lugn och ro sitta hemma och kanske översätta.

Vi har informerat muntligt det som är just runt barnet i sig men sen har vi ju månadsbrev eller skrivit på tavlan vad det är vi har gjort eller när vi har tryckt ut bilder och skrivit så att dem får läsa om vad barnen har gjort på förskolan

Vårdnadshavarnas upplevelse av Unikum som ett informationsredskap är att det är det formella som delges och inget om hur dagen kan påverka deras barn:

/.../informationen i de digitala miljöerna det är ingenting kring ”ja men nu är det sjukt och nu har vi vikarie” utan det är ju mer och en pedagogisk nivå eller alltså vad de håller på att lära sig just nu.

Nej men det är klart jag vill veta om tex 5 pedagoger är bort från hans sida eller avdelning. Det måste jag få veta för då kanske jag kan på något sätt ändra dagen. Jag vet ju att han är trygg när han är på förskolan men samtidigt så vet jag att mitt barn inte fungerar lika bra om det inte finns någon trygg punk där utan bara vikarier.

Användningen av digitala verktyg som Unikum kan vara tidskrävande, särskilt när det gäller att dokumentera och följa upp det enskilda barnets utveckling och inte hela arbetsgruppen fokuseras på. Utmaningen ligger i att pedagoger har många andra uppgifter att utföra under dagen. Av erfarenhet kan vi konstatera att mycket dokumenteras för den enskilda barnets framsteg i utvecklingen men tiden för att lägga upp det på Unikum är begränsad. Unikum som ett digitalt verktyg kan ha många fördelar men det är viktigt att vara realistisk gällande hur mycket tid och resurser som krävs, det är trots allt en tid som dras ifrån barngruppen.

Kanske ibland för mycket att förskolan känner att de måste dela exakt allt att pedagogerna fått den pressen på sig. Att de känner att de tävlar i att få ut många inlägg men unikum skall ju inte vara som Instagram där pedagogerna känner att de måste uppdatera exakt hela tiden. Att dom känner en press.

Jag tänker om man har ett bra samarbete så vet man ju också vad förskolan jobbar med just nu och då räcker det med fler bilder och mindre text i tex slutet av veckan. I stället för att det skall komma lång tid efter med massa text eller att de uppdatera jätte ofta med lite innehåll. En gång i veckan tycker jag är bra!

På Unikums hemsida formulerar de att Unikum är ett verktyg som möjliggör och förenklar vårdnadshavarnas inblick i barnens vardag, utveckling och lärande (Tilles, 2021). Vårdnadshavarna upplever att inblicken möjliggörs och att de med hjälp av Unikum kan fortsätta stötta barnens lärande i hemmiljön.

Sen självklart de här digitala mötesplatsen där får vi också en insyn. Roligt med vår förskola är att de kopplar bilderna till läroplanen så man förstår vad bilderna säger mot det som de lärt sig.

De digitala samarbetsformerna uppskattas av vårdnadshavarna i studien, de får möjligheter i att få insyn i det som händer på förskolan, men även att plattformen ger en möjlighet för vårdnadshavarna att få en förståelse för hur dokumentationen kopplas till läroplanen och hur det relateras till barnens lärande.

Jag blir ju också trygg att veta på vilka grunder de gör vissa saker. Då kan vi ju snappa upp det hemma med. Tänk om de nu tex jobbar med återvinning ja men varför? Jo men vår planet behöver hjälp att må bättre ja men då kan jag ju ta mitt barn till en återvinningsstation hemma så kanske [barnets namn] kan koppla ihop hemma med det dom gör på förskolan. Då stärker man ju hans självkänsla i gruppen om han också får ta med sig det kan lärt sig hemma till förskolan. Och tar han med det dom gör vi förskolan får jag ju ett kvitto på det dom exempelvis lägger upp digitalt blir sanning och vad han lärt sig.

Unikum upplevs att den bidrar till att vårdnadshavare kan få insyn i vad som händer på förskolan och att vårdnadshavare förstår barnens utveckling genom visuella hjälpmedel.

Tex om de lagt upp att det jobbat med ett specifikt mål och jag inte riktigt förstår det ja men då kan jag fråga om det. Där kan man också få utbyte av tips till hemmet.

Skulle de inte förstå så har de då en chans att ställa frågor precis som vårdnadshavaren ovan menar. Digitala samarbetsformer blir således ett verktyg att kunna samtala kring det som gäller eller vad som sker under dagen på förskolan. Vårdnadshavare i intervjun ser också vad, hur och varför förskolan arbetar med specifika mål.

6.4.3.3 Vårdnadshavarmöte

Vårdnadshavarmöte är en arena för mötet med andra vårdnadshavare, förskolans rektor samt andra pedagoger än de vårdnadshavarna fått samarbeta med. Utifrån den organiserade mötet får förskolan en möjlighet att informera, diskutera och önska olika delar som berör förskolan, alltså alla delar som är viktigt i samarbetet kring barnen (Markström & Simonsson, 2018).

/.../sen är ett föräldramöte också jätteviktigt och intressant men där kanske man borde utvärdera. Vad gick bra, vad tyckte vi och vad tyckte föräldrarna? För att veta om upplägget och sådant är bra. För på de sättet tror jag att man kan nå föräldrarna så föräldrarna förstår det pedagogiska dem gör. Förstår inte föräldrarna kommer man nog inte uppnå ett lyckligt samarbete.

Jensen och Jensen (2008) presenterar att lärarna ansvarar för vårdnadshavarmöte, det innebär att mötet ska vara välplanerat. Vårdnadshavaren ovan anser att utvärdering av vårdnadshavarmöte är viktigt för att kunna förbättra samarbetet mellan vårdnadshavare och förskollärare. Det är genom utvärderingar som en får syn på vad som fungerar och vad som eventuellt kan förbättras. Det kan även leda till effektiva och givande samarbete mellan vårdnadshavare och pedagoger vilket i sin tur gynnar barnens utbildning och välbefinnande.

Vårdnadshavarmöte kan vara allt från informationsmöte, temakvällar med olika föreläsningar och diskussioner (Sandberg & Vuorinen, 2020). Sandberg och Vuorinen (2020) likt Jensen och Jensen (2008) skriver att vårdnadshavarmöte som är väl planerade och givande är uppskattade av vårdnadshavare eftersom det visar att deras tid respekteras och prioriteras. Dessa möten är

viktiga för att diskutera olika delar av barns utbildning och välbefinnande, mötena behöver därför vara väl organiserade och fokuserade på att uppnå konkreta mål (Sandberg & Vuorinen, 2020). På så sätt kan vårdnadshavare känna att deras tid används på ett meningsfullt sätt och att de kan göra en positiv skillnad i sina barns liv utan att det påverkar deras arbete och familj på några negativa sätt (ibid.)

/.../ett bra samarbete kan vara är hur många som dyker upp på ett föräldramöte. För att dyker de bara upp tre, fyra föräldrar då behöver förskolan nog tänka på att man har missat saker i samarbetet med de övriga föräldrarna.

Vårdnadshavaren fortsätter med att tala för att antalet vårdnadshavare som dyker upp på ett vårdnadshavarmöte kan ge en indikation på hur framgångsrikt samarbetet mellan hemmet och förskolan är. Men även att ett lågt antal vårdnadshavare vid vårdnadshavarmöte tyder på att samarbetet behöver utvecklas och att en har missat att kommunicera och nå fram till alla vårdnadshavare. Enligt resultatet påvisar alltså engagemanget och delaktigheten hur väl samarbetet är mellan hem och förskola är.

7. Slutdiskussion

För att knyta ihop studiens syfte och frågeställning samt hur resultatet besvarat frågeställningar gällande samarbetet i förskolan presenteras slutdiskussionen nedan. Syftet i studien innefattade att undersöka vad som karaktäriserar samarbetet mellan hem och förskola och hur intervjudeltagarna upplevt fenomenet och hur samarbetet således gynnar barnen och således kvalitén. Frågeställningen studien utgått från var *”hur upplever förskollärare och vårdnadshavare samarbetet i förskolan?”* och *”vad kännetecknar samarbetet i förskolan?”*

I avsnittet presenteras viktiga aspekter inom samarbetet i förskolan och vad som kännetecknar fenomenet. Resultatet i relation till den insamlade empirin tycks kunna besvara våra frågeställningar och således ringa in studiens syfte. I stycket presenteras vidare forskning kring arbetet samt vår yrkesrelation till studiens resultat.

7.1 Upplevelser av samarbete

Samarbete mellan förskolan och hemmet är en central del av förskolans arbete och har betydelse för barnens utveckling och trivsel (Niss & Söderström, 2015). Resultatet redogör vikten av relationerna inom förskolan. Det är genom tillitsfulla och trygga relationer som ett samarbete kan gynna alla som verkar inom förskolans kontext, både vuxna och barn. Upplevelserna av samarbetet i förskolan är också präglad på att inte enbart fokusera på antingen barn eller antingen vuxna, utan studiens resultat visar på att ett gott samarbete präglas av en balans att tillgodose barnens behov men också dem vuxnas.

Genom intervjuer och resultatanalysen av det insamlade materialet har förskollärarna betonat vikten av att skapa en gemensam bild av barnets behov för att synliggöra och uppmärksamma vilken typ av stöd barnet behöver både i hemmet och i förskolan. Den gemensamma bilden lyfts även av Niss och Söderström (2015) de menar på att med den gemensamma bilden kan de vuxna bidra till och främja barnets välbefinnande, utveckling och lärande. Detta är möjligt om både parterna bygger tillit och ömsesidig respekt som i sin tur gynnar samarbetsklimatet och genom detta ge barnen en känsla av trygghet och omsorg (Niss & Söderström, 2015).

Något som blir tydligt genom resultatanalysen är att både hem och förskola lägger stor vikt i erfarenheterna kring samarbetet, både parterna menar att ett samarbete utvecklas ju mer erfarenhet de har. Detta kan bli problematisk aspekt när ny examinerade förskollärare och nyblivna vårdnadshavare ska mötas i ett samarbete. Både Hedlin (2019), Viskoviy och Višnjy Jevtiy (2017) har synliggjort problematiken med brist på erfarenhet i samarbetet. Nyexaminerade förskollärare saknar yrkeserfarenhet och vet inte hur dem ska bemöta vårdnadshavare och nyblivna vårdnadshavare söker stöd som inte uppfylls och detta kan leda till brist i förtroendet.

7.2 Förhållningssätt som utgör grunden till samarbete

Det som har synliggjorts vid undersökning av förskollärarnas och vårdnadshavarnas upplevelser av fenomenet samarbete är att en stor del handlar om förhållningssättet som har en avgörande roll i att forma och påverka samarbetet mellan de olika aktörerna.

Förhållningssättet inom fenomenet samarbete mellan förskollärare och vårdnadshavare samt deras barn påverkas av tre centrala perspektiv, barnsyn, kunskapssyn och människosyn. Dessa perspektiv formar hur en ser på och interagerar med vårdnadshavare och deras barn i förskolemiljön.

Utifrån fenomenologin presenterar Säljö (2022) att vi människor handlar utan att reflektera eftersom det uppfattas vardagligt och naturligt. Dock sker sällan ett välgrundat samarbete utan dialog och kommunikation som är avgörande för den delade synen mellan förskollärarna och vårdnadshavarna. En delad syn mellan förskollärarna och vårdnadshavarna på barnen och deras utveckling är en viktig grund för fenomenet samarbete. Genom studiens resultat framkommer en tydlig och öppen kommunikation som väsentlig för den delade synen på barnets utveckling, kommunicerar inte förskollärarna och vårdnadshavarna med varandra utvecklas inget samarbete.

Det som har kännetecknats som ett positivt samarbete i förskolan är en tydlig och öppen kommunikation (Hedlin, 2019). Både förskollärare och vårdnadshavare bör vara lyhörda för barnets behov, både parterna ska kunna uttrycka sina tankar och förväntningar på ett konstruktivt sätt (Niss & Söderström, 2015). Detta möjliggörs genom formella och informella regelbundna möten som vi har kunnat ta fasta på i resultatanalysen, regelbundna möten för kommunikationen underlättar samarbetet. Under alla möten som sker både formella och informella bör vårdnadshavarna erbjudas möjlighet att vara delaktig i förskolans verksamhet, deras åsikter och erfarenheter är betydelsefulla och viktiga för barnets behov och utveckling (Jensen & Jensen, 2008). Resultatanalysen synliggör värdet av både informella och formella möten där det blir tydligt hur dem didaktiska frågorna bearbetas och besvaras. Vad förskolan gör, hur de går tillväga och varför de gör det med kopplingar till styrdokumentet. Utöver detta synliggör studiens resultatanalys vikten av att nå ut till vårdnadshavarna på mer än enbart ett sätt, därför anses det vara av betydelse att använda sig av en blandning av formella och informella möten (Sandberg & Vuorinen, 2008). Det är först när vårdnadshavare får en förståelse som det kan bli meningsfullt, begripligt och hanterbart att engagera sig i förskolearbetet (Niss och Söderström, 2015).

Det synliggjordes att förskollärarna var eniga om att vårdnadshavare känner sitt barn bäst men att förskollärarna finns på förskolan med en viss kunskap om barns lärande och utveckling och det gemensamma hem och förskola således har är att alltid ha barnen i fokus (Niss & Söderström, 2015). Vi ska med det säkerställa att respekten för våra olika roller ska finnas, förskollärarens roll som professionella samt vårdnadshavarnas roll som primär omsorgsgivare. Genom att erkänna både förskollärares och vårdnadshavares rollerna som viktiga aspekter i barnets utbildning och utveckling kan samarbetet mellan dem stärkas. Sandberg och Vuorinen (2020) redogör samarbetets gynnsamma effekter på barnets utveckling och lärande. De konstaterar att relationen ska vara ömsesidig med en maktbalans, då vårdnadshavare har en syn på vad som är barnets bästa och pedagogerna en professionell syn på vad som är det bästa för barnet. Därigenom kan parterna mötas och ta del av varandras synvinklar och således utveckla kvalitén för barnen.

Samarbetet med barnet i fokus handlar om att utbyta kunskap om barnet, förskollärarna och vårdnadshavarna ska vara bereda på att dela och ta del av kunskaper och erfarenheter från varandra. Detta bidrar till en gemensam människosyn där förskollärarna och vårdnadshavarna värdesätter varandras perspektiv, det handlar om att visa respekt, lyssna aktivt och vara öppen för olika synsätt och på så sätt skapa en atmosfär där samarbetet kan utvecklas. I skapande av nära och förtroendefullt samarbete med vårdnadshavarna är det först och främst förskollärarnas

ansvar som professionella aktörer på förskolan (Jensen & Jensen, 2008). Även om ansvaret för barnen är tidsbegränsat innehåller det viktiga delar som omsorg, utveckling, fostran samt utbildning och lärande (Niss & Söderström, 2015). Förskolläraren är trots allt anställd genom sin utbildning och med kunskaper om barns utveckling och omsorg med uppgifter som handlar om att främja barns trivsel, utveckling och lärande (Jensen & Jensen, 2008).

7.3 Möjligheter och hinder i samarbete

Förhållningssättet är en del som kännetecknar samarbetet mellan hem och förskola men nedan presenteras också möjligheter och hinder i samarbetet då dessa anses relevanta i att besvara vår frågeställning ”*vad som kännetecknar samarbetet i förskolan?*”.

7.3.1 Möjligheter

Genom en öppen och ömsesidig dialog mellan hem och förskola kan vi skapa förutsättningar för ett gynnsamt samarbete som i slutändan gynnar barnen. Det är i dessa tillitsfulla relationer där hem och förskola kan vara öppna och dela information om barnens vardag som deras utveckling främjas. ”För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen” (Lpfö18, 2018, s.17). Samarbetet mellan förskolan och hemmet spelar en viktig roll i barnets utveckling och välbefinnande. ”Kommunikationen är en viktig utgångspunkt för att samarbete ska kunna gro och utvecklas” (Nilsson & Örberg, 2022, s. 16). Det är genom en öppen och positiv kommunikation mellan vårdnadshavare och förskolans alla pedagoger som en kan skapa en stark grund för barnen.

Möjligheterna vi har kunnat ta fasta på har varit ömsesidig information mellan hemmet och förskolan. Det är genom ett gott samarbete där vårdnadshavarna delar värdefull information om barnets behov och intresse med förskolan, på samma sätt ska förskolan dela observationer och framsteg med vårdnadshavare. Insikten stödjer både förskolan och hemmet, både parterna i sin tur kan hjälpa och stödja barnets välbefinnande, lärande och utveckling på bästa sätt. Jensdottir och Nyberg (2013) skriver likt det vi har fått syn på under analysen att essensen i samarbetet handlar om samförstånd med ett mål att verka för barnets bästa. Likt vår analys lyfter författarna att samarbetet handlar om att skapa en trygg och tillitsfull relation där vårdnadshavare får insyn och inflytande i verksamheten.

Möjligheterna till samarbete har blivit synliga i studiens resultatanalys och handlar om hur **bra** relationerna mellan förskollärare och vårdnadshavare är och hur väl grundtryggheten finns där. Det blir tydligt hur viktigt det är att samarbetet är ömsesidigt och bygger på respekt och tillit. Det handlar om att både parterna ska vara lyssnade och öppna för olika perspektiv med ett engagemang till barnets bästa. Genom ett starkt samarbete kan vårdnadshavare och förskolan skapa en gynnsam miljö för barnets utveckling och välbefinnande för att ge dem de bästa förutsättningar för att utvecklas. Markström och Simonsson (2017) beskriver vårdnadshavares förväntningar på förskolans värld men de tydliggör också vikten av eget ansvar i mötet med institution. De menar att både förskolans personal och vårdnadshavarna är produkter och producenter av hur samarbetet ser ut.

I resultatanalysen blir det tydligt hur intervjudeltagarna ser ett gynnsamt samarbete när det kategoriseras av en blandning av utbildning och omsorg detta kopplas till Edu-Care. Edu-Care

handlar om hur förskolan har ett dubbelsidigt uppdraget som både innefattar utbildning och omsorg (Löfdahl & Folke-Fichtelius, 2015).

7.3.2 *Hinder*

I resultatanalysen blir det tydligt hur det blir stora hinder för samarbetet mellan hem och förskola om förskollärare har en bristande kompetens kring arbetet med hemmet och om vårdnadshavarnas tillit bryts. Vårdnadshavare måste känna sig sedda, lyssnade på och insatta i det pedagogiska arbetet för att ett samarbete skall bli möjligt. Resultatdiskussionen synliggör således att samarbetet är ett fenomen som alltid behövs beaktas och arbetas kring för att det skall kunna byggas upp.

Nilsson och Örberg (2022) skriver att samarbete med människor inte går att utföra utifrån en manual, vi behöver däremot ha en plan för olika delar. Det som anses viktigt är en kontinuerlig grund för kommunikation över vilka förväntningar vi har på samarbetet (Nilsson & Örberg, 2022). Det är viktigt att tydliggöra förväntningarna när det gäller att arbeta med samarbete, samspel, kommunikation och att skapa rätt förutsättningar och förhållningssätt. Författarna fortsätter med att poängtera kommunikationen som en avgörande faktor i ett välfungerande arbetslag.

Organisatoriska faktorer är något som lyft upp kring hindret i samarbete utifrån resultatanalysen. Här menar intervjudeltagarna att brist på ordinarie förskolepersonal samt om organisationen inte uppfyller de önskemål som vårdnadshavarna har, upplevs det som hinder i samarbetet. I relation till detta står förskolan inför en rad svårigheter eftersom den präglas av organisatoriska faktorer där ordinarie förskolepersonal inte alltid har möjlighet att vara på plats alla barnens visstestimmar. Detta kan i sin tur påverka möjligheterna i att skapa och upprätthålla relationer (Nilsson & Örberg, 2022).

Vuorinen (2021) menar likt vårt resultat att det finns en komplexitet i relationsbyggandes med hemmen. Där en å ens sidan redogör uppdraget som förskolan har i att bygga trygga och tillitsfulla relationer och å andra sidan lyfter dem hinder som uppkommer när förskolan har makten i samarbetsuppdraget. Denna komplexitet har vi blivit varse om utifrån vår beprövade erfarenhet då samarbetet mellan hem och förskola kan skilja sig enormt mycket från förskola till förskola. Genom vår beprövade erfarenhet har vi blivit varse om att det är upp till varje förskola, varje avdelning hur samarbetet ser ut och hur engagerade pedagogerna är i relationen med vårdnadshavare vilket således kan leda till hinder i samarbetet.

7.4 Vidare forskning

En vidare forskning på ämnet utifrån den empiriska studie vi gjort som kan gynna samarbetet mellan hem och förskola än mer är att undersöka förskolans personalperspektiv på samarbetet med vårdnadshavare samt hur pedagogerna kan stärka sin roller som samarbetspartners.

Frågeställningar som skulle vara intressanta att forska vidare kring är frågor som ”har hela förskolan ett likvärdigt förhållningssätt gentemot samarbetet med hemmen?” eller ”finns det skillnader i synen kring samarbete utifrån förskolans olika yrkeskategorier?”. En annan aspekt är att göra en bredare forskning utifrån många fler intervjudeltagare för att synliggöra om det finns skillnader mellan områden, regioner och kommuner i relationen till samarbetsarbetet.

Eftersom vi har fått en förståelse för behovet av kompetensutveckling med en medvetenhet kring samarbetet kan en vidare forskning som utforskar behovet av kompetensutveckling och en utbildning för pedagoger för att stödja och främja effektiva samarbetspartner. Möjligtvis utifrån aktionsforskning som är en praktikinära forskning med ett fokus på utveckling genom olika förändringar som utvärderas och utvecklas vidare (Rönnerman, 2020).

Viskoviij och Višnjij Jevtij, (2017) presenterar i sitt forskningsresultat att samarbetet med vårdnadshavare är en två vägsprocess, men att ansvaret för att säkerhetsställa att det uppfylls ligger på förskollärarna. I forskningen kunde de ta fasta på att kompetensutveckling behövs samt att kompetensutveckling kan leda till förändringar i bemötandet och samarbete. Vill en dock ha en långvarig professionell utveckling krävs en kontinuerlig utbildning (Viskoviij & Višnjij Jevtij, 2017).

7.5 Avslutande reflektion

Ett gynnsamt samarbete i förskolan innehåller och kännetecknas av flera faktorer som främjar ett positivt och effektivt samarbete mellan förskollärare och vårdnadshavare samt annan personal. Det kännetecknas bland annat av en öppen kommunikation, att både parterna delar information, tankar och förväntningar med varandra med ett aktivt lyssnande på varandras perspektiv och varandras livsvärldar. Det kännetecknas även av respekt och förtroende till varandras kunskaper och erfarenheter samt perspektiv på det som berör barnet på olika sätt, med förtroendet byggs hållbara och positiva relationer (Jensen & Jensen, 2008). Med tydliga roller och ansvarområden undviks missförstånd och konflikter, förskolläraren som professionell och vårdnadshavaren som en primär omsorgsgivare. Pedagogerna förklaras av Vuorinen (2021) som vårdnadshavarnas ögon och armar när de inte är med sina barn därför ska vårdnadshavarna vara delaktiga för att på så sätt kunna vara engagerade i sina barns utbildning och utveckling på förskolan. Med ett mål att barnet alltid är i fokus krävs engagemang att skapa en positiv samarbetskultur som bidrar till en stimulerande och stödjande miljö för barns lärande och utveckling.

Läroplanen i förskolan beskriver att förskolan ska samarbeta nära och förtroendefullt med hemmen men trots uppdraget är det upp till varje enskild förskola och avdelning hur samarbetsarbete ser ut. Trots uppdraget blir dem didaktiska konsekvenserna således att det är beroende på hur engagemanget ser ut och vilka val en gör som yrkesutövare samt viljan från vårdnadshavare som resulterar i hur samarbetet mellan hem och förskola ser ut och varför kvalitén blir som den blir.

Denna empiriska studie kan vara till stöd och ge ett kunskapsbidrag för verksamma förskollärare och förskollärestudenter i strävan för ett gynnsamt samarbete mellan hem och förskola. Studien har väckt ett intresse och förståelse för alla parter och vikten av hur en bro mellan institution och hem möjliggör ett vidgat samarbete som således gynnar barnen. Det som blev tydligt under studiens gång är att samarbete är en grundpelare mellan förskolan och hemmet. Samarbetet är beroende av engagemanget från båda parterna. Vid ett mindre funktionellt samarbete och förhållningssätt gentemot vårdnadshavarna finns det ett behov av kompetensutveckling och medvetenhet kring vilken barnsyn, människosyn och syn på kunskap pedagogerna har. Det som utgör grunden i samarbete är trygga pedagoger som bygger trygga relationer som bidrar till trygga vårdnadshavare och således trygga barn!

8. Referenslista

- Allwood, C-M. (2021) Den kvalitativa ansatsens plats i vetenskapsteorin. I G. Klingberg., & U. Hallberg (Red.), *Kvalitativa metoder helt enkelt!* (1:2 uppla., s. 53-75). Studentlitteratur.
- Barn och personal i förskola – hösten 2022. (u.å.). [Www.skolverket.se](http://www.skolverket.se). Hämtad maj 18, 2023, <https://www.skolverket.se/publikationsserier/beskrivande-statistik/2023/barn-och-personal-i-forskola---hosten-2022?id=11339>
- Bengtsson, J. (2005) Med livsvärldsansats för pedagogisk forskning. I J. Bengtsson (Red), *Med livsvärld som grund*. (2 Uppla., s. 9-58)
- Eriksson-Zetterquist, U., & Ahrne, G. (2015) intervjuer. I G. Ahrne., & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (2:5 Uppla., s. 34-54) Liber.
- Eriksson-Zetterquist, U., & Ahrne, G. (2022) intervjuer. I G. Ahrne., & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (3 Uppla., s. 56-78). Liber.
- Hedlin, M. (2019) ‘They only see their own child’: an interview study of preschool teachers’ perceptions about parents, *Early Child Development and Care*, 189:11, 1776-1785. DOI: 10.1080/03004430.2017.1412955
- Hellman, A. & Hellman, J. (2020) Etnografi och deltagande observation. I Åkerblom, A., Hellman, A. & Pramling, N. (Red.), *Metodologi: för studier i, om och med förskolan*. (1uppla., s. 147-166). Gleerups.
- Jensdottir, F., & Nyberg, E. (2013). Erkännande, empowerment och demokratiska samtal. I A. Harju., & I. Tallberg Broman (Red.), *Föräldrar, förskola och skola: Om mångfald, makt och möjligheter* (1:2 uppla., s. 59-77). Studentlitteratur.
- Jensen, E., & Jensen, H. (2008). *Professionellt föräldrasamarbete*. (1 uppla.). Liber.
- Johansson, E., & Rosell, Y. (2020) Livsvärldsfenomenologi - att studera människors levda erfarenheter. I A. Åkerblom, A. Hellman., & N. Pramling (Red.), *Metodologi för studier i, om och med förskolan* (1 uppla., s. 73-88). Gleerups.
- Klingberg, G., & Hallberg, U. (2021) Att skriva ett vetenskapligt arbete. I G. Klingberg., & U. Hallberg (Red.), *Kvalitativa metoder helt enkelt!* (1:2 uppla., s. 361-369). Studentlitteratur.
- Läroplan för förskolan, lpfö18*.(2018). Skolverket.
- Löfdahl, A., & Folke-Fichtelius, M. (2015). Preschool’s new suit: care in terms of learning and knowledge. *Early Years*, 35(3), 260–272. DOI: 10.1080/09575146.2014.995600
- Markström, A-M., & Simonsson, M. (2017). Introduction to preschool: strategies for managing the gap between home and preschool, *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, 3:2, 179-188. DOI: 10.1080/20020317.2017.1337464

- Markström, A., & Simonsson, M. (2018). *Utvecklingssamtal: kommunikation mellan hem och förskola*. (2 uppla.). Studentlitteratur.
- Nationalencyklopedin, (u.å.). Samverka. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad januari 2, 2023. <https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/samverka>
- Nationalencyklopedin, (u.å.). Pedagog. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad maj 16, 2023. <https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/pedagog>
- Nationalencyklopedin, (u.å.). Samarbete. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad januari 2, 2023, <https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/samarbete>
- Nationalencyklopedin, (u.å.). Vårdnadshavare. I *Nationalencyklopedin*. Hämtad januari 12, 2023. <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/vardnadshavare>
- Nilsson, J., & Örberg, M. (2022). *Leda som arbetslag: Ledarskap och yrkesroller i förskolan*. Natur och Kultur
- Niss, G., & Söderström, A. (2015). *Samarbete i förskolan: för barnens skull*. (1 Uppla.). Studentlitteratur.
- Pramling, N (2020) Vad utmärker vetenskaplig kunskap? I A. Åkerblom, A. Hellman., & N. Pramling (Red.), *metodologi för studier i, om och med förskolan* (1 uppla., s. 15-36). Gleerups.
- Regeringskansliet, R. och. (2020, november 17). Agenda 2030 | Mål 4 | God utbildning för alla. Regeringskansliet. Hämtad mars 18, 2023. <https://www.regeringen.se/regeringspolitik/globala-malen-och-agenda-2030/agenda-2030-mal-4-god-utbildning-for-alla/>
- Rennstam, J., & Wästerfors, D. (2015) Att analysera kvalitativt material. I G. Ahrne., & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (2:5 Uppla., s. 220-236) Liber.
- Rönnerman, K (2020) aktionsforskning som examensarbete. I A. Åkerblom, A. Hellman., & N. Pramling (Red.), *metodologi för studier i, om och med förskolan* (1 uppla., s. 275-292). Gleerups.
- Säljö, R. (2022). *Lärande: en introduktion till perspektiv och metaforer*. (1 uppla.). Gleerups.
- Sandberg, A., & Vuorinen, T. (2008) Preschool–home cooperation in change, *International Journal of Early Years Education*, 16:2, 151-161. DOI: 10.1080/09669760802025165
- Sandberg, A., & Vuorinen, T. (2020). *Hem och förskola: samverkan i förändring*. (2 Uppla.). Liber.
- Svensson, P. (2022) Teorins roll i kvalitativ forskning. I G. Ahrne., & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (3 Uppla., s. 232-244). Liber.
- Svensson, P., & Ahrne, G. (2015) Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I G. Ahrne., & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (2:5 Uppla., s. 17-31). Liber.

- Svensson, P., & Ahrne, G. (2022) Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I G. Ahrne., & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (3 Uppl., s. 24-39). Liber.
- Swärd, A (2022) introduktion till förskolan - en specialpedagogisk lärmiljö. I A. Swärd., & G. Westman Andersson (Red.), *Specialpedagogisk verksamhet: för ALLA barn i förskolan*. (1:1 uppl., s. 19-29). Studentlitteratur.
- Synonymer till introduktion. (u.å.). [Www.Synonymer.se](http://www.Synonymer.se). Hämtad april 10, 2023, <https://www.synonymer.se/sv-syn/introduktion>
- Tilles, Y. (2021, April 12). Unikum för vårdnadshavare. Unikum Blogg. Hämtad april 17, 2023 <https://blogg.unikum.net/unikum-for-vardnadshavare/>
- Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Vetenskapsrådet.
- Viskovi, I., & Višnjij Jevtiy, A. (2017) Development of professional teacher competences for cooperation with parents. *Early Child Development and Care*, 187:10, 1569-1582, DOI: 10.1080/0300417430.52099.51209.51209.
- Vuorinen, T (2021). 'It's in my interest to collaborate ...' – parents' views of the process of interacting and building relationships with preschool practitioners in Sweden, *Early Child Development and Care*, 191:16, 2532-2544, DOI: 10.1080/03004430.2020.1722116
- Vuorinen, T, Sandberg, A, Sheridan, S & Williams, P (2014) Preschool teachers' views on competence in the context of home and preschool collaboration, *Early Child Development and Care*, 184:1, 149-159. DOI: 10.1080/03004430.2013.773992

9. Bilagor

9.1 Bilaga 1 förskollärare

Vår studie handlar om samarbetet i förskolan, nu är vi nyfikna på hur du upplever och ser på samarbetet mellan hem och förskola.

Bakgrundsfrågor:

- Hur länge har du jobbat på den avdelningen du är nu?
- Hur många års erfarenhet har du inom förskolläraryrket?
- Vilken åldersgrupp arbetar du med i barngruppen?
- Vilket år tog du examen?

Tema relation:

- Hur skulle du beskriva din relation till vårdnadshavarna?
- Vad upplever du som viktigast i din relation till vårdnadshavarna?
- Hur kommunicerar du med vårdnadshavarna? Hur når du ut till vårdnadshavarna?
- Känner du någon skillnad i relationen med vårdnadshavare beroende på barnens ålder?

Tema samarbete:

- Vad anser du att ett samarbete med vårdnadshavare kan vara?
- Hur upplever du samarbetet med vårdnadshavare/hemmen? (kan du förklara?)
- Finns det samarbetsformer som är särskilt uppskattade av dig?
- Hur jobbar er avdelning med samarbetet med vårdnadshavare?
- Hur tänker du att ett samarbete med vårdnadshavare/hemmen gynnar barnen? (Varför?)
- Hur kan ett samarbete med vårdnadshavare/hemmen gynna kvalitén i förskolan enligt dig?
- Har du upplevt några hinder i samarbetet med vårdnadshavare (vilka och varför i så fall)?

Tema information:

- Vilken typ av information delger ni vårdnadshavarna?
- Vilka situationer är det viktigt att kontakta/ nå fram till vårdnadshavare?

Avslut:

- Är det något mer du skulle vilja lägga till?
- Är det något du redan nu känner att du vill ta bort ur intervjun?

9.2 Bilaga 2 vårdnadshavare

Vår studie handlar om samarbetet i förskolan, nu är vi nyfikna på hur du upplever och ser på den.

Bakgrundsfrågor:

- Hur många barn har du/haft du på förskolan?
- I vilken ålder är dina barn som går på förskolan?

Tema relation:

- Hur skulle du beskriva din relation med avdelningen?
- Vad anser du är viktigast i en relation med dina pedagoger?
- Vilka möjligheter ser du i samarbetet med förskolan?
- Vilka hinder ser du i samarbetet med förskolan?
- Känner du någon skillnad i relationen med pedagogerna beroende på barnens ålder? (om barnet gått mer än 3 år)

Tema samarbete:

- Hur upplever du samarbetet i förskolan?
- Vad anser du att ett bra samarbete med förskola är?
- Vad anser du att ett mindre bra samarbete med förskolan?
- Finns det något som kan påverka samarbetet?
- Samarbetsformer som är särskilt uppskattade av dig som vårdnadshavare?

Tema information:

- Vad anser du viktig med den dagliga kontakten med förskolan?
- Vilket innehåll önskar du veta mer om?
- Vilken information önskar du få av förskolan/pedagogerna?

Avslut:

- Är det något mer du skulle vilja lägga till?
- Är det något du redan nu känner att du vill ta bort ur intervjun?

9.3 Bilaga 3 inbjudan

Inbjudan till en intervjustudie om samarbetet mellan förskollärare och vårdnadshavare

Hejsan!

Vi heter Johanna och Havger och är två lärarstudenter som nu går vår näst sista termin på Förskolläraryrket för yrkeserfarna vid Göteborgs universitet. Utöver vår utbildning arbetar vi deltid på två olika förskolor i två olika kommuner i Västra Götaland.

Som en del av utbildningen genomför vi ett examensarbete i form av en kandidatuppsats. Vi kommer att genomföra en kvalitativ intervjustudie. Med stöd och underlag från intervjuer tillsammans med er vill vi ta reda på hur ni *upplever* samarbetet i förskolan. Vi har valt att undersöka detta område, då vi anser att det är av stor vikt att förskolan och hemmen har ett rikt och fungerande samarbete med hänsyn för barnens bästa.

Vårt syfte med studien är att undersöka hur samarbetet ser ut inom förskolan och genom studien vill vi bidra med stöd för både förskollärarna och vårdnadshavarna så att förskolan kan upprätthålla och förbättra samarbetets kvalitet framåt och således gynna barnen. Eftersom vi vill ta fasta på er *upplevelser* och *uppfattningar* om samarbetet i förskolan finns det inga krav på hur våra intervjufrågor blir besvarade.

Med detta brev vill vi be om ditt deltagande i studien. Att delta i studien innebär att bli intervjuad av oss, vilket kommer att ske på respektive förskola alternativt digitalt via länk som vi skickar ut och beräknas ta en timme. Hela intervjun kommer att spelas in men kommer enbart vara tillgängligt för oss studenter och vår handledare. Alla deltagare har också rätt att avbryta sin medverkan i studien när som de önskar utan att ange särskilda skäl för det. För att avbryta sin medverkan kontakta oss studenter, se kontaktuppgifter nedan.

Konfidentiellt och anonymitet

Alla uppgifter av dig behandlas konfidentiellt. Detta innebär att de förskolor, vårdnadshavare och förskollärare som finns med i undersökningen inte kommer nämnas vid namn eller på annat sätt kunna vara möjliga att urskiljas i undersökningen. Vilken stad eller stadsdel undersökningen genomförs i skrivs heller inte fram i uppsatsen.

Hantering av data och personuppgifter

Efter avslutat examensarbete raderas all data och insamlade personuppgifter.

Vi kommer vidare utgå från God forskningssed, Vetenskapsrådet (2017) som innebär en rad uppförandekrav som forskare behöver utgå från, kraven har stöd i samhällets etiska normer och värderingar. Det handlar bland annat om att inte fara med osanningar, inte stjäla resultat från andra, ingen får komma till skada i studien och resultatet skall redovisas öppet (Vetenskapsrådet, 2017).

Jag har tagit del av ovanstående information och samtycker till att delta i studien.

Datum.....
Namn.....
Underskrift.....

Har ni ytterligare frågor ber vi er kontakta oss på nedanstående mailadresser eller telefonnummer:

Student:

Havger Bacilori

Mejladress: gusxxxxx@student.gu.se

Telefonnummer:

07xx-xxxxxx

Student:

Johanna Österberg

Mejladress: gusxxxxx@student.gu.se

Telefonnummer:

07xx-xxxxxx

Handledare:

Thorbjörn Johansson

Mejladress: Txxxxxxxx.xxxxxxxxx@ped.gu.se